

Rapport 2025:02

Nyindustrialiseringens påverkan på arbetskraften i Skellefteå

En statistisk reflektion

Dnr: 2024/12

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Studentplan 3, 831 40 Östersund

Telefon: 010 447 44 00

E-post: info@tillvaxtanalys.se

www.tillvaxtanalys.se

För ytterligare information kontakta: Nancy Steinbach

Telefon: 010-447 44 69

E-post: nancy.steinbach@tillvaxtanalys.se

Förord

Tillväxtanalys uppdrag är att utvärdera och analysera effekterna av statens insatser för en hållbar nationell och regional tillväxt. Vi ska också ge underlag och rekommendationer för utveckling, omprövning och effektivisering av politiken.

Syftet med den här rapporten är att med hjälp av statistiken sätta Skellefteå i ett perspektiv över vad som har hänt i gränsen mellan de storskaliga investeringarna från 2017 och framåt i kommunen. Rapporten är skriven av Nancy Steinbach och Federica Calidoni med bidrag från Kent Eliasson. Rapporten är en delrapport i ramprojektet "Arbetskrafts- och kompetensförsörjning i nyindustrialiseringens tid".

Projektets referensgrupp har bestått av Ida Rönnblom, Arbetsförmedlingen, Eva-Britt Grönberg, Tillväxtverket, Rikard Eriksson, Umeå universitet, Joe Lindehag, Region Norrbotten, Thomas Ejdemo, Linköpings tekniska universitet, Jonas Lundström, Region Västerbotten samt Jan Persson, Tillväxtverket

Vi har även fått en särskild granskning genomförd av Rikard Eriksson, Umeå universitet.

Ett varmt tack till er som har bidragit med värdefulla inspel.

Östersund januari 2025

Sverker Härd,
Generaldirektör, Tillväxtanalys

Innehållsförteckning

Förord.....	2
Sammanfattning.....	4
1. Inledning.....	7
2. Befintlig kunskap om Locka arbetskraft till nya regioner	11
2.1 Flytta till nya jobb	11
2.2 Nordligaste länen anställer kraftigt under 2023	12
3. Skellefteås befolkningsstruktur	14
3.1 Kort om befolkningen.....	14
3.2 Befolkningens formella utbildning.....	15
3.3 Den sysselsatta nattbefolkningen	17
4. De sysselsatta i Skellefteå	19
4.1 Sysselsatta i Skellefteå	20
4.2 Arbetskraften i Skellefteå som är folkbokförda i Sverige	21
4.3 Arbetskraft i Skellefteå som inte är folkbokförda i Sverige.....	24
4.4 Ungdomar i arbetslivet.....	26
4.5 Utbildningsnivå och inriktning bland de sysselsatta.....	29
5. Arbetsgivarna - branschperspektivet.....	33
5.1 Den generella branschstrukturen	33
5.2 Vilka branscher anställer mångkulturellt?	34
5.3 Vilka branscher anställer vilken formell kompetens?.....	35
5.4 Vilka branscher anställer pendlare?	37
6. Den nya arbetskraften.....	42
6.1 Individer i annan aktivitet får jobb.....	43
6.2 Var bor den nya arbetskraften.....	45
6.3 Utbildningsnivå i den inpendlande arbetskraften	46
6.4 Utbildningsnivå och inriktning hos den nya arbetskraften	47
6.5 Den nya arbetskraften per bransch.....	49
6.6 Vilken yrkesinriktning har den nya arbetskraften?.....	50
7. Reflektioner	52
Referenser	57

Sammanfattning

Skellefteå har de senaste åren stått i blickfånget för flera större företagsinvesteringar och för den gröna omställningen där Northvolt har varit en ledande aktör. Den här rapporten ger en bild av Skellefteå, dess befolkning, de sysselsatta och företagen ur ett statistiskt perspektiv.

Det finns mycket att berätta med statistiken. Bland annat har Skellefteå aldrig tidigare sett den expansion av befolkning och sysselsatta som nu sker. Inte heller har kommunen varit i närheten av den inflyttning som olika utredningar och analyser har flaggat för. Studier och prognoser kring arbetskraftsbehov och befolkningstillväxt i Norrbotten och Västerbotten pekar på stora behov i de fall investeringsläget fortsätter att vara högt. Allt från 7 000 sysselsatta i Västerbotten, enligt Tillväxtanalys (2024), och upp till 100 000 innevånare i Norrbotten och Västerbotten behövs under de kommande 15 åren för att tillgodose efterfrågan på arbetskraft och kompetens (Regeringskansliet, 2022). Under 2024 har dock Northvolt varslat anställda vilket ställer helt andra krav på kommunen och ger näringslivet i Skellefteå andra förutsättningar.

Syftet med denna rapport är att med hjälp av statistiken sätta in Skellefteå i ett perspektiv som visar vad som har hänt kommunen i och med de storskaliga investeringarna från 2017 och framåt. Hur har befolkningens sammansättning förändrats, om alls? Och är det nya grupper som bidrar till samhället och till näringslivet nu, jämfört med innan investeringarna? Vårt tidsperspektiv är från och med 2015 fram till och med 2023. I rapporten följer vi förändringarna i Skellefteå, men som också kan komma att ske i andra kommuner som står inför stora investeringar. Vi visar hur sysselsättningen i Skellefteå på väldigt kort tid, bara några få år, har ökat kraftigt.

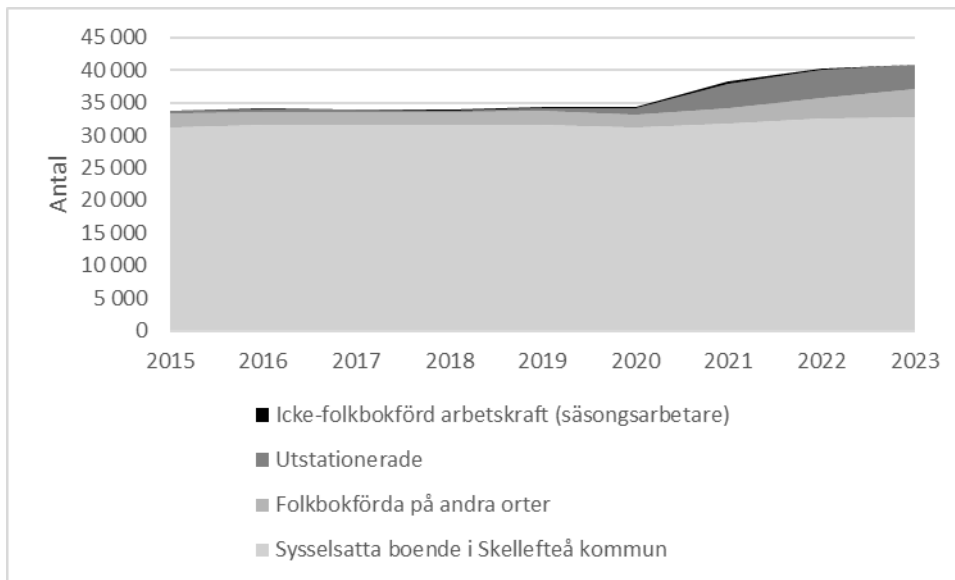
Uppstartsfas och höjdpunkter mellan 2015 och 2023

Under perioden 2015–2023 ser vi en ökning av både befolkning och antal sysselsatta i Skellefteå. Nedan presenteras några korta resultat.

Skellefteå är i förändring. Människor från hela världen bidrar med sina perspektiv, erfarenheter och kulturer till en kommun som utvecklas och växer kraftigt. Majoriteten av de sysselsatta både bor och arbetar i Skellefteå (se Figur 1). Men under senare år ser vi också en betydande ökning av antalet pendlare. Det gäller individer som är folkbokförda i Sverige men även utländsk arbetskraft som, under kortare perioder, är anställda av utländska arbetsgivare.

Den utländska arbetskraften efterfrågas i första hand från bygg- och anläggningsbranschen samt tillverkningsindustrin och kommer i första hand ifrån Polen, Baltikum, Slovakien och Rumänien. Kinesisk kompetens står för cirka 10 procent av det totala antalet utstationerade under 2023.

Figur 1 Antal sysselsatta i Skellefteå, folkbokförda och ej folkbokförda individer

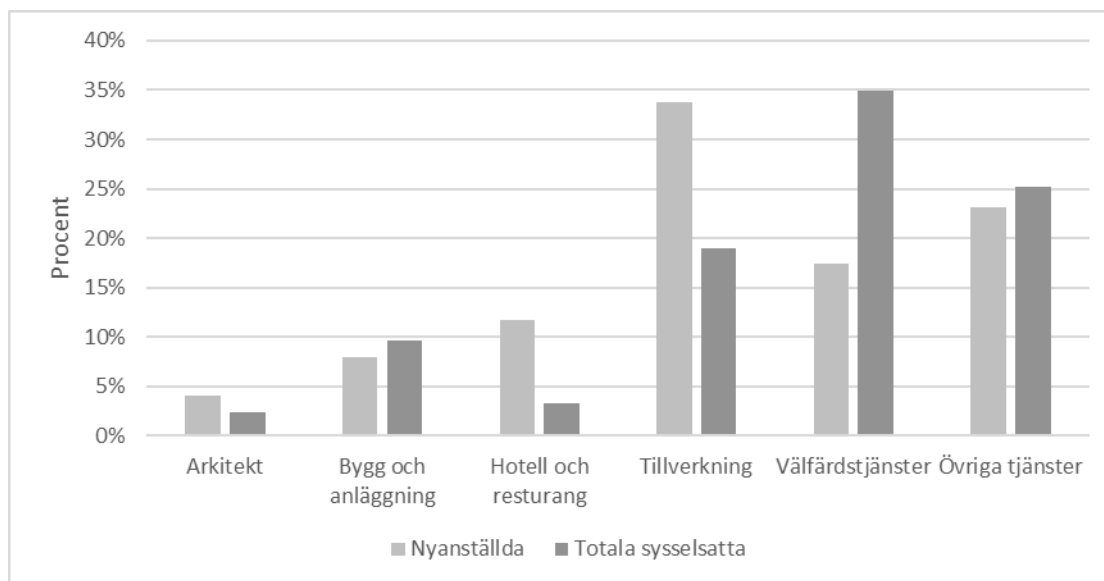
Källa: IFDB, SCB och Arbetsmiljöverket. Anmärkning: För Icke folkbokförd arbetskraft är antalsmässigt storleksordningen 133 personer år 2015 till 325 år 2022). Tidsserien går fram till 2022.

Den generella bilden är att majoriteten av de sysselsatta är inrikesfödda. Under 2023 var andelen 85 procent. Men konkurrensen på arbetsmarknaden har lett till en bredare geografisk rekrytering. Något överraskande visar statistiken att större delen (75 procent) av de utrikesfödda som anställdes under 2023 redan befann sig i Sverige.

Den nya arbetskraften avspeglar även en förnyring av arbetsmarknaden. Därmed möts blandade åldrar hos arbetsgivarna vilket skapar goda förutsättningar för lärande där ny teknisk och kunskapsmässig expertis möter arbetslivserfarenheter. Intressant är att utbildningsinriktningarna ändå inte har förändrats i någon större utsträckning. Statistiken visar att männens val av utbildning främst är fokuserad på teknik och tillverkning. Kvinnors utbildningsval visar en större variation som sträcker sig från vård och pedagogik till kultur och samhällsvetenskap.

Näringslivet förändras kraftigt i Skellefteå och nya företag växer fram. Statistiken pekar på en ökad samverkan mellan lokala företag, internationell kompetens och ny teknologi. Alltjämt dominerar de redan befintliga branscherna, som välfärdstjänster, övriga tjänster och tillverkning. Men vi ser att de nyanställda alltmer dras till tillverkningsindustrin, där främst tillverkning av elapparater är en drivkraft, samt hotell och restaurang.

Figur 2 Totala sysselsattas arbetsgivare jämfört nyanställda, år 2023 (folkbokförda)

Källa: IFDB, datauttag september 2024

1. Inledning

Megaprojekt, det vill säga projekt vars budget överskrider en miljard dollar, ökar i antal och omfattning runt om i världen. Dessa projekt kräver involvering av såväl privata investerare som statliga intressenter. Projekten är organisatoriskt och planeringsmässigt komplexa. De är även riskfyllda där framgång inte är garanterat (Ymer, 2021). Forskning pekar på att det är vanligt att megaprojekt, mycket på grund av sin komplexa organisation och målkonflikter, överskrider budget, inte håller tidsplaner och inte heller uppnår den nytta som var tänkt från början. (Flyvbjerg m.fl., 2003; Miller och Lessard, 2008; Morris och Pinto, 2004). Dessutom finns det evidens som visar att även om dessa investeringar framställs som möjligheter till framsteg, kan de vidmakthålla historiska exploateringsmönster och förbise kritiska socio-miljöfrågor (Eriksson, 2024)

I Skellefteå har etableringen av Northvolt kommit en bra bit sedan tillkännagivandet 2017 och i närtid, efter bara ett par år av produktion, reviderar nu Northvolt sin affärsmodell och under hösten 2024 har varsel offentliggjorts.

Medvarslen hos Northvolt påbörjas en ny period i Skellefteå och i Sverige. I Tillväxtanalys tidigare studie (2022) noteras att återhämtningen vid stora nedläggningar eller neddragningar av verksamheter inte är homogen utan plats- och situationsbaserade. Återhämtning i landsbygdsregioner har historiskt sett varit svårare med bestående förluster av arbetstillfällen. Samtidigt pekar Eriksson m.fl. (2020) på att de regionala ekonomiernas branschammansättning spelar stor roll för individernas möjligheter till snabb återanställning och möjlighet att hitta ett jobb i en annan region och att allt alltså inte handlar om den regionala ekonomins storlek. Regional närvaro av relaterade branscher spelar en särskilt viktig roll för möjligheten till återanställning. Även individer i landsortskommuner drabbas hårdare än i storstäderna, då möjligheten att hitta likvärdiga arbeten är lägre. Därmed blir utflyttning eller pendling till andra orter ett faktum. I Västerbottens län drabbades Robertsfors av en större nedläggning, när diamantföretaget Element six (E6) stängde sin fabrik 2015. Som en följd initierades en omställningsprocess som bidrog till "Robertsforsmodellen" vars syfte var att lindra negativa effekter av just E6:s nedläggning.

I det som benämns som nyindustrialiseringen är andra stora projekt och etableringar i uppstartsfas, eller planerade, även på andra platser i Sverige, bland annat i Boden och Luleå.

Skellefteå är därmed ett intressant studieobjekt ur ett lärandeperspektiv, till exempel avseende vilka individer som kan tänka sig ta anställning i Norrbotten och Västerbotten för arbete inom den nya industrin.

Givet att investeringarna genomförs som planerat innebär satsningarna i Norrbotten och Västerbotten en kraftfull positiv ekonomisk chock för de berörda arbetsmarknadsregionerna. Men det innebär samtidigt att ett antal utmaningar måste hanteras. Ur ett kommunalt perspektiv handlar det exempelvis om att säkerställa att välfärdstjänsterna räcker till och att kunna rekrytera den kompetens som säkerställer kvaliteten i dessa tjänster (SOU 2015). Kompetensförsörjningen blir även en utmaning för den nya framväxande industrin. Industrins ökade efterfrågan på arbetskraft kommer, med stor sannolikhet, att påverka kompetensförsörjningen i andra sektorer. Tillväxtanalys publicerade i november 2024 en rapport som diskuterar dessa frågor: "Ny kraft i norr. Grön omställning och norra Sveriges arbetskraftsbehov fram till 2035" (Tillväxtanalys, 2024).

Vi bedömer att erfarenheter från den faktiska situationen i Skellefteå kan tydliggöra hur arbetsmarknaden utvecklas och påverkas vid en storskalig etablering. Kommunernas utmaningar

och begränsningar ställs på sin spets med kraftig befolkningstillväxt och nya krav från arbetsgivare.

1.1 Syfte och centrala frågeställningar

I den här delstudien (delstudie två i ramprojektet "Arbetskrafts- och kompetensförsörjning i nyindustrialiseringens tid") bidrar vi kvantitativt med analyser av arbetsmarknaden i Skellefteå och undersöker arbetskraftsrörligheten i detalj. Vår huvudfråga är: *Hur påverkas rörligheten på arbetsmarknaden efter storskalig etablering? Har det skett förändringar i inflyttnings- och pendlingsmönster till och från regionen, och vilka grupper av individer har flyttat till Skellefteå kommun och vilka flyttar inte in till kommunen?*

Den första delen i rapporten fokuserar på att identifiera befintlig litteratur som undersöker arbetskraftsrörlighet och arbetsmarknadsutvecklingen i Norrbotten och Västerbotten. Fokus är på Skellefteå och sambandet med en extraordinär företagsetablering.

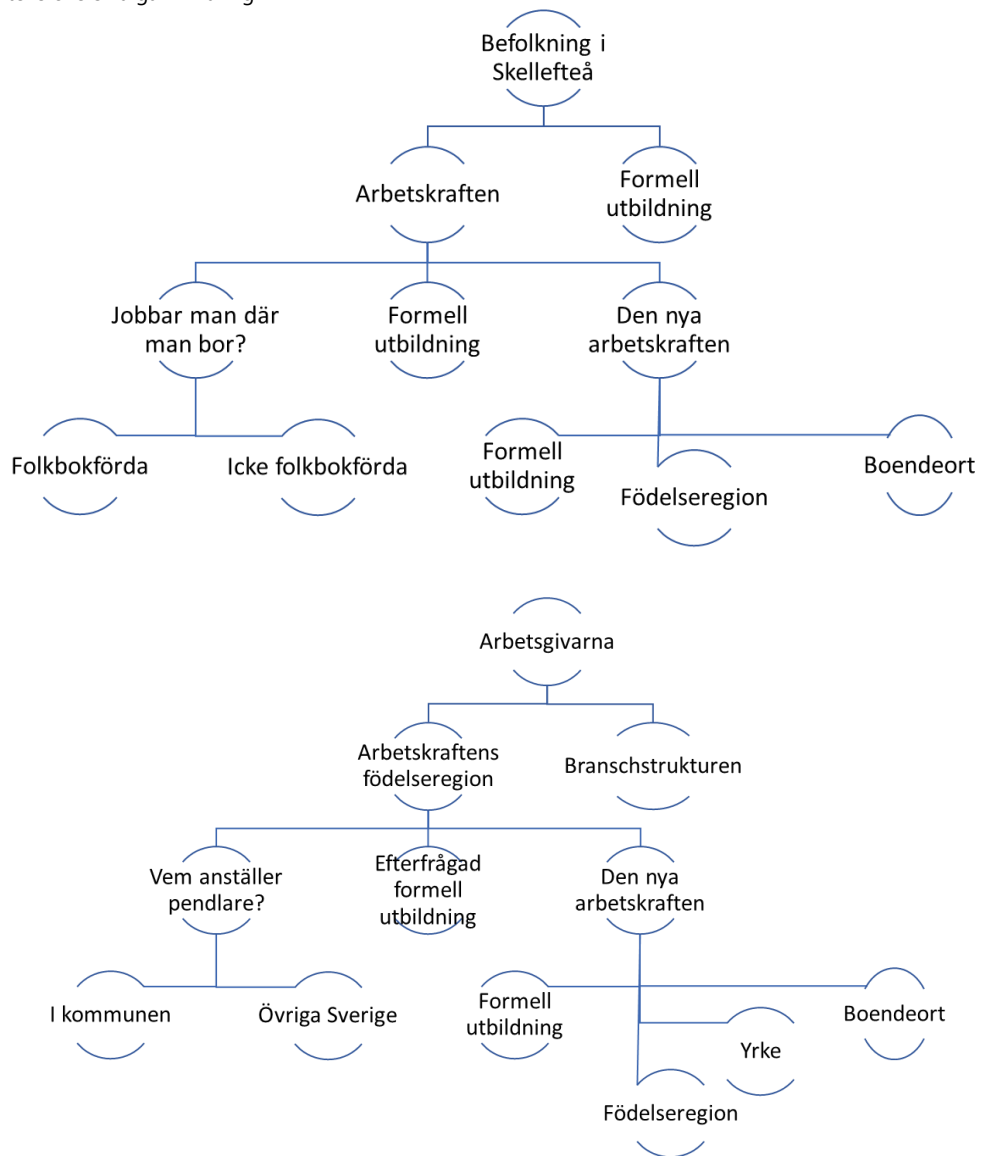
Den andra delen undersöker nuläget (så nära i tid som statistiken tillåter) av befolkningsstrukturen (in/utflyttning) och hur arbetsmarknaden har förändrats över tid före och efter den storskaliga etableringen i olika branscher. Perioden av intresse blir 2015–2023. För nyanställda är perioden av intresse 2018–2023.

Vi utgår ifrån fyra perspektiv i analysen:

1. *Befolkning*. Här undersöker vi individer som är bosatta i Skellefteå kommun. Åldersstrukturer; vilka regioner i världen befolkningen kommer ifrån samt formell utbildning både avseende utbildningsnivå (längd på utbildningen) och inriktning. Den formella utbildningen gäller hela befolkningen (även utanför arbetskraften som studerande, pensionärer och sjuka). Beskrivs i kapitel 3.
2. *Sysselsatta*. Här avgränsar vi statistiken till sysselsatta i Skellefteå oavsett var de bor. Vi undersöker bland annat hur gruppen ser ut, från vilka delar av Sverige och vilka regioner i världen de kommer ifrån; vilka pendlar till sin arbetsplats i Skellefteå och var de är folkbokförda; utbildningsnivåer samt utbildningsinriktning. Beskrivs i kapitel 4.
3. *Arbetsgivare*. Här undersöker vi Skellefteås branschstruktur, bland annat vilka branscher som anställer multikulturellt och vilka arbetsgivare som har en större andel inpendlande arbetskraft, samt vilka formella kompetenser som anställs. Beskrivs i kapitel 5.
4. *Ny arbetskraft*. Här fokuserar vi på nya individer på Skellefteås arbetsmarknad efter år 2018. Vi undersöker bland annat hur gruppen ser ut, från vilka delar av Sverige och vilka regioner i världen de kommer ifrån; vilka som pendlar in till sin arbetsplats i Skellefteå och var de är folkbokförda; vilken utbildningsnivå de har, samt utbildningsinriktning. Vi undersöker också vilka branscher de är anställda i, och vilka yrken de har; rörligheten på arbetsmarknaden och vad de gjorde innan de flyttade till Skellefteå. Beskrivs i kapitel 6.

Dessa perspektiv visualiseras i Figur 3 nedan. Kön och ålder är givna grupper av intresse.

Figur 3 Rapportens översiktliga inriktning

1.2 Dataunderlagen och metod

Statistiken i denna rapport är baserad på anonymiserade mikrodata från SCB som sparas internt hos Tillväxtanalys i Individ-och Företagsdatabasen (IFDB). Statistiken har kopplats samman via avidentifierade löpnummer för individer. Analysen är avgränsad till individer som bor eller arbetar i Skellefteå kommun. Vi har valt kommunnivå och inte FA-regioner för att fokusera på ett mindre geografiskt område. Åren är alltid undersökningsåren. Datakällorna som vi använt är:

- Registret över totalbefolkning (RTB)
(invandring/utvandring/födelseinformation/födelseland/in-utflytt inrikes/arbetsmarknadsstatus/arbetsgivare)
- Utbildningsregistret (nivå och inriktning)

- Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS)
- Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)
- Yrkesregistret

Kända bortfall i utbildningsregistret rör utbildningsnivåer och inriktningar om individen har en utbildning från utlandet. Utrikes födda har därmed ett större bortfall i registret än inrikes födda. Inrikes födda som har tagit examen utomlands saknas också i registret.

Tillfällig arbetskraft saknas också i registret över totalbefolkningen som levereras till Tillväxtanalys. Vi gav därför SCB ett specialuppdrag att ta fram ett särskilt dataunderlag där vi fångar icke-folkbokförda sysselsatta i Skellefteå men som har en svensk arbetsgivare. Dessutom fångar vi i rapporten statistik från Arbetsmiljöverket över utstationerade. Detta omfattar arbetskraft från en arbetsgivare i ett annat land som sänder en arbetstagare för att utföra en tjänst i Sverige under en begränsad tid (dessa redovisas i avsnitt 4.3).

Dessa sysselsatta, det vill säga, både icke-folkbokförda sysselsatta och utstationerade finns dock inte med i övriga resultatredovisningar i denna rapport.

Viss ersättning av saknade värden har skett (imputering). Särskilt gällande utbildningsnivå och inriktning där vi har använt föregående års information för att skatta 2023 års panel. Vårt antagande är att individer inte har vidareutbildat sig under det senaste året 2022/2023.

Tidsseriebrott finns också mellan åren 2021 och 2022 då vi i våra analyser byter register för totalbefolkningen och arbetsmarknadssituationen för individer – från det årliga registret över totalbefolkningen (som sträcker sig fram till år 2021) till det nya registret för befolkningens arbetsmarknadsstatus (som i preliminär form finns på månadsbasis fram till 2023).

Ett visst mått av bortfall finns också gällande år för immigration till Sverige. Registret som vi har tillgång till startar från år 1986. Dessutom finns viss eftersläpning i registret för datumhantering av nyinflyttade från resten av världen.

I rapporten kommer vi att identifiera den nya arbetskraften. Det gör vi genom att se om en individ fanns i arbete i kommunen tidigare år eller ej. Då individer har en tendens att röra på sig finns det exempel där personer har flyttat in och ut ett par gånger över åren. Det innebär att en individ med ett arbete i Skellefteå under 2023 räknas som ny arbetskraft om den inte fanns registrerad som arbetande i Skellefteå någon gång tidigare under vår studerade tidsperiod. I fallet med ny arbetskraft väljer vi en kortare tidsperiod (år 2018–2023).

I rapporten följer vi gängse regler för hantering av statistiksekretessen. Därför aggregerar vi individer och branscher i resultatredovisningen. Branschen Elapparater diskuteras i texten och aggregat och totaler för sysselsatta redovisas i samband med resonemangen.

2. Befintlig kunskap om arbetskraftsrörligheten i norra Sverige

Locka arbetskraft till nya regioner

- Historiskt sett har arbetskraftsrörligheten påverkats av en rad faktorer, däribland individuella förutsättningar som ålder, utbildningsnivå och familjesituation.
- Yngre personer är mer benägna att flytta, medan äldre och personer med starka sociala band till sina hemorter tenderar att vara mer stationära.
- Centrala faktorer för arbetskraftsrörligheten är tillgången på arbete och de lokala ekonomiernas tillväxt.
- För att en region ska kunna locka till sig nödvändig arbetskraft krävs fortsatta satsningar på att erbjuda attraktiva jobb möjligheter och förmåga att svara upp till de infrastrukturella och sociala behov som följer med en växande befolkning.

Arbetskraftsrörligheten i norra Sverige spelar en avgörande roll för att möta de behov som uppstår till följd av industrisatsningarna. Enligt regeringens samordnare för industriinvesteringarna i norr, Peter Larsson, kan det krävas upp till 100 000 nya invånare i Norrbotten och Västerbotten under de kommande 15 åren för att tillgodose efterfrågan på arbetskraft och kompetens (Regeringskansliet, 2022). Konsultföretaget Ramböll (2022) har beräknat att omkring 40 000 nya jobb kan skapas i dessa regioner, inklusive indirekta effekter från industrisatsningarna. Tillväxtanalys (2024) uppskattar att det kommer att behövas ungefär 7 000 individer i Västerbotten, bara för att tillgodose det arbetskraftsbehov som behövs i regionen som följd av de gröna investeringarna (om de genomförs). Arbetskraftsefterfrågan ökar till 12 000 individer om vi inkluderar följdinvesteringarna i bostäder och infrastruktur.¹ Även om detta är uppskattningar, betonar de omfattningen av den utmaning som regionen står inför.

2.1 Flytta till nya jobb

Historiskt sett har arbetskraftsrörligheten påverkats av en rad faktorer, däribland individuella förutsättningar som ålder, utbildningsnivå och familjesituation (Furåker, 2004). Yngre personer är mer benägna att flytta, medan äldre och personer med starka sociala band till sina hemorter tenderar att vara mer stationära. Dessutom har migrationen under väldigt lång tid dominerats av unga (20–25 år) som flyttar till studier (Lundholm, 2007).

Enligt forskning har flyttningar till regioner som norra Sverige tidigare drivits av starka ekonomiska incitament, men på senare år har även faktorer som närhet till släkt, utbildningsmöjligheter och livskvalitet spelat en större roll. (Furåker, 2004 och Grafström, 2024). Människor som på olika sätt är djupt förankrade i ett geografiskt område är mycket benägna att vara stationära och förbli invånare i den regionen (Fischer och Malmberg, 2001).

Enligt Westerlund (i Rauhut och Falkenhall, 2005) kvarstår arbetsmarknaden som en viktig drivkraft till flytt och valet av bostadsort fortfarande styrs till stor del av möjligheten att hitta ett acceptabelt arbete. Däremot visar senare forskning (Ilyés m. fl., 2023) att det inte finns några

¹ Notera att Tillväxtanalys uppskattningar har tagits fram med Rapsmodellen som används för att analysera och prognostisera regionalekonomisk utveckling i Sverige medan andra uppskattningar är ett resultat av intervjuer och dialoger med lokala aktörer.

entydiga "fakta" om vad det är som driver migration (arbete eller bostad) och att attraktiva arbeten med höga löner inte räcker som flyttmotiv.

Det innebär att regioner som Norrbotten och Västerbotten måste kunna erbjuda attraktiva jobb om de ska locka till sig nya invånare. Samtidigt visar statistik från SCB (Befolkningens arbetsmarknadsstatus) att arbetsmarknaden i norra Sverige växer starkast i landet, med Västerbotten i spetsen, där antalet sysselsatta ökade med 2 procent på årsbasis i september 2023.

2.2 Nordligaste länen anställer kraftigt under 2023

Det är främst i tre av de nordligare länen, Västerbotten, Västernorrland och Norrbotten, som antalet anställda under senare tid ökat kraftigt. Ett intressant fenomen i dessa expansiva arbetsmarknadsregioner är att sysselsättningsstillväxten huvudsakligen har drivits av att människor valt arbetspendling till regionen. Tillväxten i Västerbotten och Västernorrland, men även i Norrbotten, drivs av tillverkningsbranschen. Det kan jämföras med riket där branschen i fråga snarare är i en avmattningsfas. (SCB, 2023)

I städer som Skellefteå, där etableringen av Northvolt har haft en stor inverkan, har befolkningstillväxten varit markant. Mellan 2020 och 2023 ökade befolkningen med 4,6 procent enligt CERUM (Blombäck m.fl., 2024), vilket är betydligt högre än riksgenomsnittet. Med vårt längre tidsperspektiv visar vi att befolkningsökningen har pågått längre tillbaka i tiden men att Skellefteå under 2023 i princip var tillbaka till samma nivå som på tidigt 1990-tal.

Adje m.fl. (2019) analyserar kompetensstrukturen i Skellefteå kommun under perioden 2002–2013. Studien visar att Skellefteå är specialiserad inom yrken med relativt låg komplexitet jämfört med Sverigesnittet och drar slutsatsen att Skellefteås yrkesstruktur kännetecknas av en tydlig industriell karaktär där kommunen är relativt specialiserad inom en rad maskin- och processoperatörsyrken samt ingenjörer. Det är också inom dessa områden studien anser att man hittar den största potentialen återfinns för framtida diversifiering och breddning av den regionala kompetensstrukturen. Statistiken i Adje m. fl. (2019) visar att Skellefteå, liksom många andra kommuner, tenderar att ha en åldrande befolkning och det är gruppen 36–65 år som minskat över tid. Vi kommer senare i vår rapport visa att denna grupp ökar markant i slutet av vår tidsperiod.

Blombäck m. fl., 2023 lyfter även yrkesstruktur och flyttmönster under Northvolts etableringsfas med syfte att beskriva hur arbetsmarknaden i Skellefteå förändrats från 2017 fram till 2021. Studien visar att de som flyttat till Skellefteå ofta tar jobb som kräver kortare utbildning eller introduktion, medan andelen som lämnar kommunen ökat bland unga kvinnor som söker sig till större städer eller universitetsorter. Pendlingsmönstren visar att Umeå är den främsta källan inom länet för inpendling till Skellefteå. I vår rapport kan vi bekräfta att denna situation fortsätter även under senare år, med inpendlare som ofta tar jobb som kräver kortare utbildning. Inom länet kvarstår Umeå som största källan för inpendling. Dock ser vi att för nyanställda under 2023 är Stockholm den största inpendlarorten.

Hausmann och Neffke (2019) visar att pionjärföretag (företag som befinner sig där industrin är relativt underutvecklad eller till och med frånvarande) är mer benägna att anställa erfarna arbetare utanför regionen och var begränsade till att skaffa lokala arbetare utan tidigare branschfarenhet. En pionjäretablering är också mer benägen att söka utomlokal arbetskraft eller från väldigt perifera arbetsmarknader.

Sammanfattningsvis pekar arbetskraftsrörligheten i norra Sverige på komplexa mönster av både inflyttning och pendling, där tillgången på arbete och de lokala ekonomiernas tillväxt är centrala

faktorer. För att regionen ska kunna locka till sig den nödvändiga arbetskraften krävs det fortsatta satsningar på att erbjuda attraktiva jobbmöjligheter och stödja de infrastrukturella och sociala behov som följer med en växande befolkning som noterades ovan särskilt av SKR.

3. Skellefteås befolkningsstruktur

Kraftig befolkningsökning

- Under år 2023 ökar befolkningen i Skellefteå kommun kraftigt.
- I stort sett alla åldersgrupper ökar. Undantaget är antalet kvinnor och män i åldrarna 20–29 som sjunker, liksom kvinnor i åldern 40–59 år.
- Befolkningens tillväxt är till största delen driven utrikesfödda
- Största delen av de utrikesfödda som är boende i Skellefteå har befunnit sig i Sverige under en längre tid.

I detta kapitel gör vi en statistisk sammanställning över individer som är bosatta i Skellefteå kommun. Detta för att bidra med ett perspektiv kring vilka grupper som bor och verkar i kommunen, deras åldersstruktur, formella utbildning och inriktning.

Forskning visar att intresset att flytta till ett arbete på annan ort har minskat över tiden (Hedberg, 2005; Furåker, 2004; Lundholm, 2007; Ilyés, 2023 och Grafström, 2024). Den befintliga, lokala befolkningen är därmed en betydelsefull faktor för arbetskraftsförsörjning. Därefter träder graden av flexibla arbetsförhållanden in, om arbetsgivaren kan acceptera pendlande anställda eller är öppna för andra typer av överenskommelser.

Statistiken i detta kapitel kommer senare att jämföras mot de sysselsatta i kommunen, vilket är en annan avgränsning då de anställda kan vara bosatta på andra orter (eller länder), än Skellefteå.

Statistiken i detta kapitel är till fullo baserat på publicerat material hos SCB, om folkmängder, utbildning och arbetsmarknad.

3.1 Kort om befolkningen

Med avstamp i 1900-talet industrialiserades Skellefteå både via gruvindustri och en stark tillverkningsindustri. Befolkningstillväxten har varierat över åren med cykler av avbefolkning både från 1950-talet och från 1990-talet. Det har tagit nästan 30 år för Skellefteå att till idag nå den befolkningstopp som förelåg vid mitten av 1990-talet. Under 2023 bodde ca 76 200 personer i Skellefteå kommun (befolkningstillväxten ökade ytterligare under 2024).

Med vårt mer kortsiktiga perspektiv (från 2015 till 2023) på befolkningens antal ser vi en ökning i Skellefteå med 6 procent, eller drygt 4 200 personer. Under samma period växer Sveriges hela befolkning med 7 procent.

Tillväxten syns i nästan alla åldersgrupper och både för män och kvinnor under tidsperioden 2015–2023. Den grupp som ökar snabbast är män i åldersgruppen 30–39 år tätt följd av kvinnor i samma ålder (41 respektive 27 procent). Den näst största åldersgruppen som ökar under perioden är män äldre än 81 år (25 procent ökning mellan 2015–2023). Det är dock också tre åldersgrupper som minskat under denna tidsperiod: män och kvinnor i åldern 20–29, samt kvinnor i åldern 40–59 år.

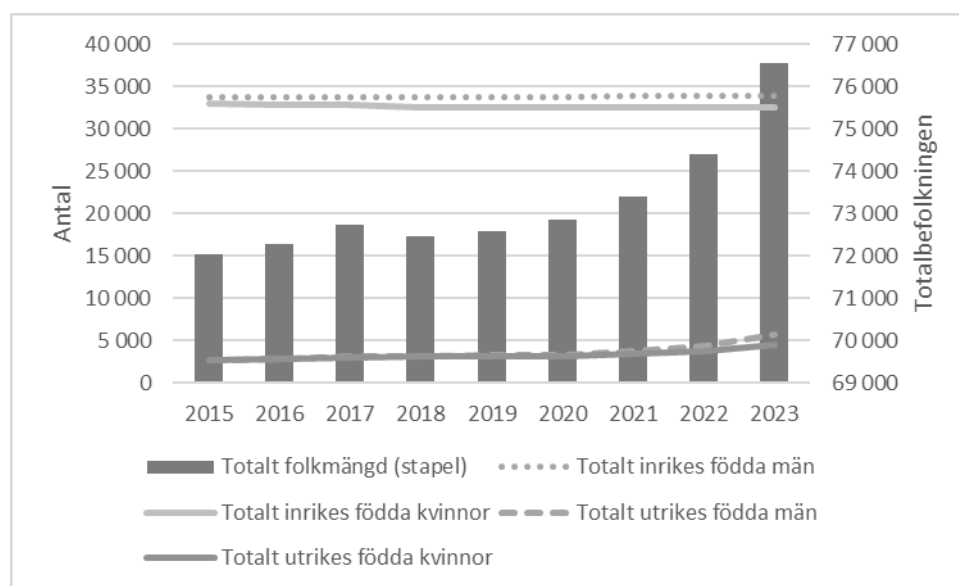
Vi ser alltså en stor befolkningstillväxt som till största delen sker under åren 2022–2023, en period där befolkningsökningen nationellt har stannat av. Om vi därför väljer att koncentrera oss på dessa år och jämföra utvecklingen mellan 2022 och 2023 i stället för 2015 och 2023 får vi en bild av större

förändringar. Alla åldersgrupper ökar, utom en², för både män och kvinnor. Tillväxten är särskilt stor i spannet 30–39 år.

Befolkningstillväxten är till största delen driven av att fler utrikesfödda flyttar till kommunen, se Figur 4. Inrikesfödda kvinnor minskar i kommunen och antalet inrikesfödda män är i stort sett oförändrat. Majoriteten av de utrikes födda befann sig redan i Sverige innan flytten till Skellefteå, det vill säga mantalsskrivna året före 2023.

När vi rankar de fem vanligaste länderna hamnar Indien, Eritrea, Finland, Afghanistan och Thailand i topp. Intressant att notera är att det är kvinnorna som dominerar inflyttning från Finland och Thailand i åldern 30–39 år. De övriga tre länderna domineras av inflyttade män i samma åldersgrupp.

Figur 4 Folkmängd efter födelseregion och kön i Skellefteå

Källa: SCB. Datauttag september 2024

En växande kommun står inför flera utmaningar. Det handlar framför allt om bostäder, infrastruktur och kommunikationer samt en utbyggnad av den service som kommunerna ansvarar för (SKR, 2015). Skellefteå har under de senare åren till följd av etableringen av Northvolt bland annat sett ett ökat antal skolelever samt inte minst en kraftig efterfrågan på nya bostäder, som bara delvis kunnat mötas av nybyggnationer (SKR, 2023; Skolverket, 2024 och SCB, 2024). Den kraftiga inflyttningen under 2023 av arbetsför befolkning, där medföljande finns, leder till ytterligare utmaningar kring utgifter för investeringar och förvaltning. Det handlar exempelvis om prioriteringar i kommunens arbete, om att förändringsförslag och processerna för hur beslut som måste tas accepteras av befolkningen. Målkonflikter som markanvändning och fördelning av resurser mellan skola, vård och omsorg blir en del av utmaningarna (SKR, 2020; SKR, 2023 och WSP, 2023).

3.2 Befolkningens formella utbildning

Som noterades ovan är befolkningen näringslivets största tillgång, men det handlar också om befolkning med en bred palett av kompetenser. I Västerbotten finns ett flertal högre lärosäten som

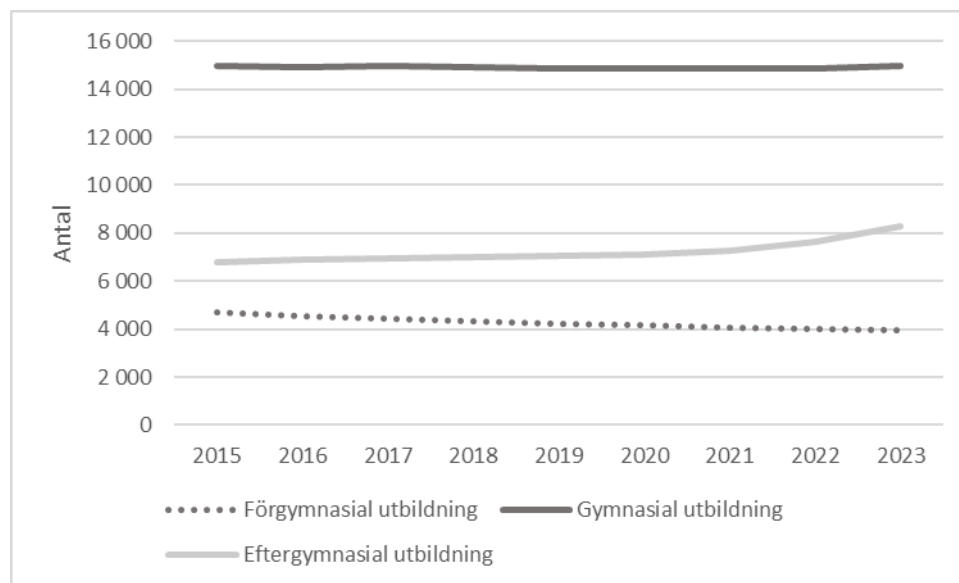
² Gruppen kvinnor i åldern 60–79 minskar med ca 70 personer mellan 2022 och 2023

arbetar tillsammans med olika orter och möjligheter till fortsatt utbildning men även flera yrkesprogram. Skolverkets planeringsunderlag för gymnasial utbildning pekar på ett ökat behov av yrkesprogrammen till följd av den förväntade befolkningsökningen i länet (Skolverket, 2023). Tillväxtanalys (2024) påpekar att en förbättrad matchning (förändrade utbildningsval och vidareutbildning) mellan efterfrågade kompetenser och tillgången på utbildade i arbetskraften skulle kunna lösa en del av kompetensbristen på arbetsmarknad.

Befolkningen i Skellefteå kommun har till största delen en gymnasial utbildning. I åldrarna 16–74 har majoriteten av både kvinnor och män en gymnasial utbildning som högsta utbildningsnivå, se Figur 5 och Figur 6. Andelen män och kvinnor som har gymnasial utbildning som högsta nivå var under 2023 cirka 52 procent av männen och 44 procent av kvinnorna. Dock syns under de senare åren ett skifte hos både män och kvinnor mot ökande utbildningsnivå. Det är allt vanligare att gå vidare till eftergymnasial utbildning. Det är även allt fler som är bosatta i Skellefteå som har en färdig forskarutbildning, men det är fortfarande ett lågt antal personer totalt sett.

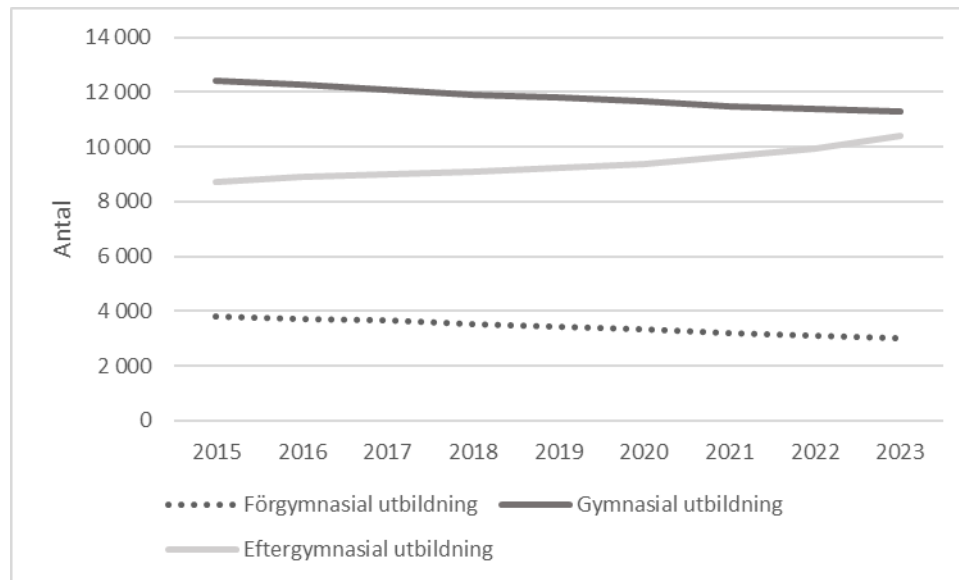
Demografin pekar på att folkmängden beräknas öka för gruppen i det åldersspann när beslut om studieinriktning normalt fattas, vilket kan leda till att skiftet mot högre utbildning fortsätter framöver.

Figur 5 Befolkningens utbildningsnivå i Skellefteå, män, 16–74 år

Källa: SCB. Datauttag september 2024

Figur 6 Befolkningens utbildningsnivå i Skellefteå, kvinnor, 16–74 år

Källa: SCB. Datauttag september 2024

Befolkningens val av utbildning är fortsatt genusbaserat, där män väljer tekniskt inriktade utbildningar och kvinnor har en mer spridd palett av utbildningar, men där vård och omsorg dominerar. Vi berör individernas utbildningsinriktningar i mer detalj i kapitel 4.

3.3 Den sysselsatta nattbefolkningen

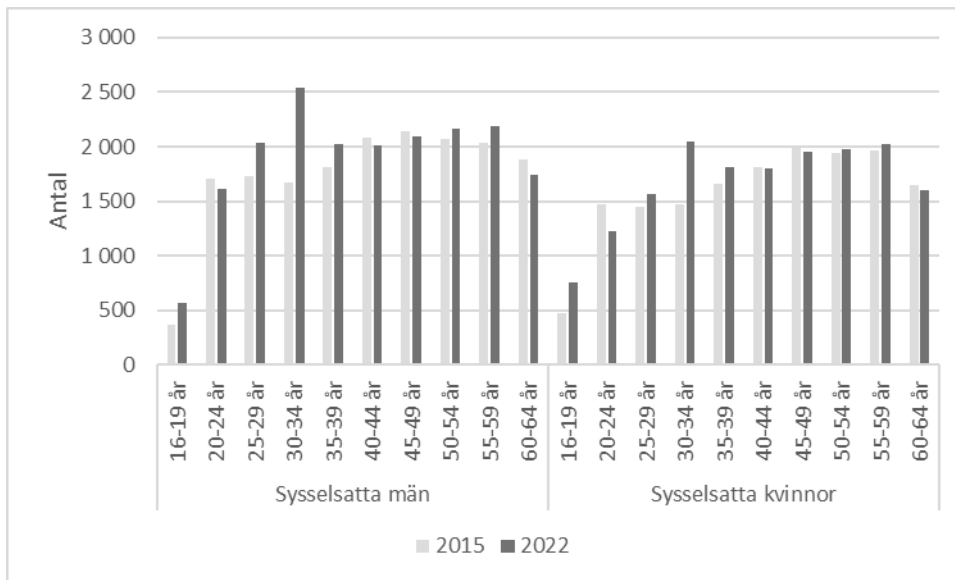
Enligt SCB (Befolkningens arbetsmarknadsstatus) växer arbetsmarknaden starkast i norra Sverige. Ur ett regionalt perspektiv finns det betydande variationer i utvecklingen av sysselsatta mellan länen. Störst var ökningen i Västerbottens län där antalet sysselsatta ökade med 2 procent i årstakt i september 2023. Därefter kom Västernorrlands och Östergötlands län, med en tillväxt på 1,2 procent. Dessa tre län utgör relativt små arbetsmarknader i Sverige med 142 000, 118 000 respektive 232 000 sysselsatta.

Bland bosatta i Skellefteå kommun var under 2022 strax under 36 000 personer sysselsatta³ (se Figur 7) Det är marginellt fler män än kvinnor som är sysselsatta i åldern 16–64 år, procentuellt är det 53 procent män mot 47 procent kvinnor.

Under år 2022 är det fler sysselsatta i åldrarna 30–39 för både kvinnor och män jämfört tidigare år. Även kvinnor och män i åldrarna 55–59 uppvisar en något ökad sysselsättning. Noterbart är sysselsättningen även ökar för den yngre generationen, i ålder 16–19 år.

³ Notera att senaste året som är publicerat på SCB:s hemsida för sysselsatt nattbefolkning är från år 2022.

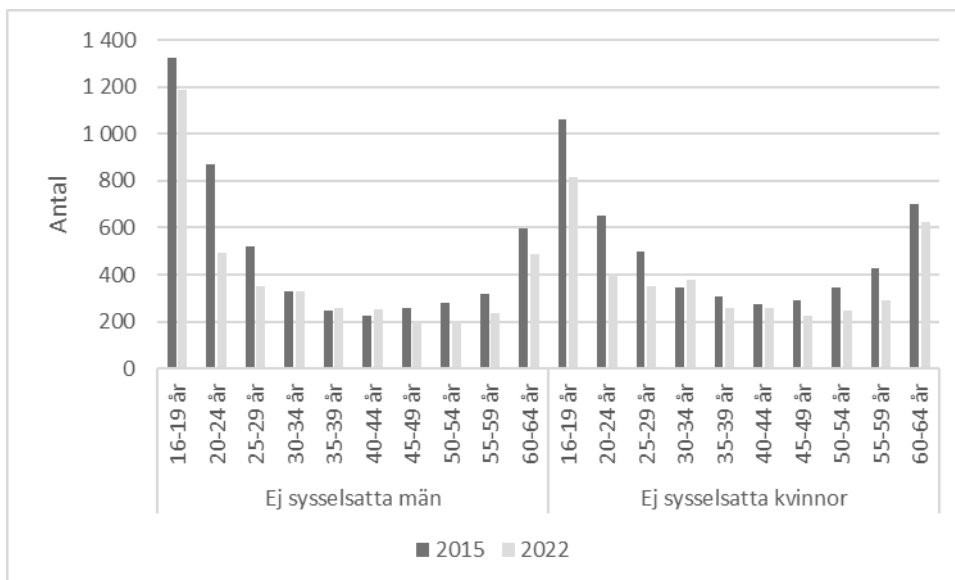
Figur 7 Sysselsatta nattbefolkning män och kvinnor i Skellefteå, 16–64 år

Källa: SCB, datauttag september 2024

Personer som inte är sysselsatta inkluderar arbetslösa, studerande, sjukskrivna och övriga som inte deltar i arbetsmarknaden. Här ser vi en sjunkande nivå för alla åldersgrupper, se Figur 8. Den största förklaringen är att fler kommer i arbete. Men även andra parametrar sjunker, som exempelvis antal studerande och antal sjukskrivna.

Figur 8 Ej sysselsatta nattbefolkning män och kvinnor i Skellefteå, 16–64 år

Källa: SCB, datauttag september 2024

4. De sysselsatta i Skellefteå

Antal utrikesfödda sysselsatta ökar kraftigt

- Majoriteten av de sysselsatta är inrikesfödda men utrikesfödda och de som inte är folkbokförda i Sverige ökar kraftigt.
- Sysselsatta utrikesfödda kommer främst från Asien, Afrika och EU (exklusive Norden).
- Andelen sysselsatta (men inte antalet) som är bosatta i Skellefteå minskar över tid, särskilt från år 2022.
- Unga i åldern 16–20 år anställs i högre utsträckning över tid. De arbetar främst inom detaljhandel och hotell och restaurangbranschen.
- Gymnasial utbildning dominerar bland de sysselsatta men antal individer med eftergymnasial utbildning ökar snabbt.
- De sysselsatta männen har till största delen utbildningsinriktning teknik och tillverkning medan kvinnor har en bredare palett av inriktningar. Dock finns majoriteten inom hälsa, sjukvård och social omsorg.
- Flest inpendlare bor i Västerbottens län, därefter i Norrbottens län. Tätt följd av Stockholms län.

I detta kapitel fokuserar vi på de sysselsatta. Vi undersöker bland annat hur gruppen sysselsatta ser ut, från vilka delar av Sverige och vilka regioner i världen de kommer ifrån, omfattning av inpendling in till sin arbetsplats i Skellefteå och var är de folkbokförda, samt om det finns skillnader hos de nyanställda i detta mönster. Dessa faktaunderlag hjälper till att spegla grupper som bidrar till både kommunen och till näringslivet. Genom sin köpkraft och lokala konsumtion bidrar de till kommunen i olika delar. De gör ärenden, tar del av kulturutbudet och som sysselsatta driver de näringslivet framåt. De kan även medföra kommunala kostnader genom sina behov av vård, skola och omsorg.

Vi studerar också utbildningsnivån och utbildningsinriktning hos de individer som ingår i studien, med särskilt fokus på kön och födelseregion. För att förstå hur olika utbildningsmönster varierar mellan olika grupper har vi granskat den demografiska sammansättningen och kartlagt vilka utbildningsnivåer som är representerade bland de sysselsatta. Vidare undersöks deras utbildningsinriktning för att identifiera eventuella trender och skillnader mellan kön och födelseregion. Denna analys ger en grundläggande inblick i hur utbildning fördelar sig inom de aktuella populationerna och hur den kan påverka andra faktorer i studien. Viktigt i sammanhanget är att påpeka att vårt dataunderlag om utbildningsnivå för utrikesfödda är låg och jämförelser i det avseendet därför endast bör ses som indikativa.

I det här kapitlet baseras statistiken på egna beräkningar och sammanställningar från Tillväxtanalys mikrodatabas IFDB. Grundmaterialet är densamma som SCB använder för sina resultat och sin officiella statistik. Två tabeller är specialbeställda, dels från SCB (säsongsarbetare) och dels från Arbetsmiljöverket (utstationerade). Dessa återfinns i Figur 9, Figur 15 och Figur 16.

Här vrider vi på individperspektivet så att vi tittar på sysselsatta i Skellefteå oavsett var de bor. Detta är en viktig distinktion jämfört med statistiken i kapitel 3 där perspektivet var befolkningen i Skellefteå. Så även om resultaten ligger nära varandra finns skillnader i avgränsningarna som påverkar resultatredovisningen.

4.1 Sysselsatta i Skellefteå

Då antalet invånare (genom sina skatteintäkter) är viktig för kommunens möjligheter att utveckla och bedriva sin verksamhet är det av särskilt intresse att titta på var den nuvarande arbetskraften har sin bostadsort. Konkurrensen mellan kommuner är vedertagen men med den öppna arbetsmarknaden via EU finns även en större marknad för att hitta rätt kompetenser.

Konceptet "fly-in-fly out" har funnits i flera år. Det är vanligt förekommande i bland annat gruvindustrin, utvinningsindustrin och inom byggsektorn. Det innebär att man arbetar koncentrerat i långa skift för att sedan få flera dagar ledigt och kan åka hem en längre period. Vi kan inte i statistiken se vilka som arbetar efter dessa premisser. Men det finns ett stort antal sysselsatta som inte är folkbokförda i Skellefteå där daglig pendling inte är möjlig och de som inte är folkbokförda alls i Sverige och som rimligen åker hem med jämna mellanrum.

Vi grupperar sysselsatta i två huvudgrupper: de som är folkbokförda i Sverige och de som inte är det. Sen delar vi dessa i ytterligare två undergrupper och undersöker därmed följande:

- Arbetskraft folkbokförd i Sverige
 - folkbokförda i Skellefteå
 - folkbokförda på annan ort i Sverige
- Arbetskraft ej folkbokförd i Sverige
 - anställda i Skellefteå men ej folkbokförda i Sverige
 - anställda av utländska företag som utför uppdrag åt företag i Skellefteå (utstationerade).

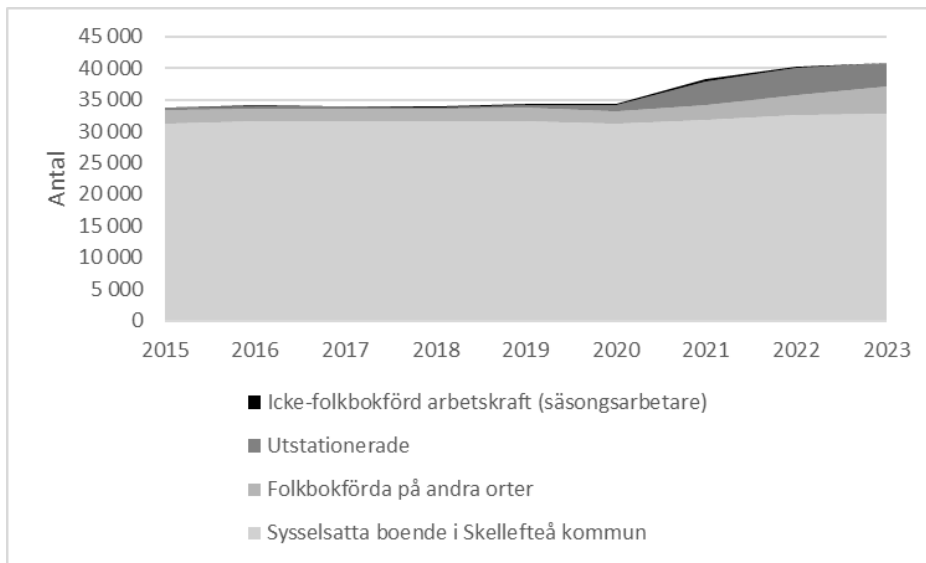
Sysselsättningen i Skellefteå har varit stabil över flera år, särskilt för gruppen anställda folkbokförda i Skellefteå kommun. Figur 9 inkluderar ovan nämnda fyra grupper av sysselsatta: de som är bosatta i Skellefteå, de som är folkbokförda i annan region i Sverige, de som har en svensk arbetsgivare men inte är folkbokförda samt utstationerade (det vill säga, de som är anställda av en utländsk arbetsgivare).

Coronapandemins effekter syns kort under året 2020 men med Northvolts etablering och startskott på verksamhet under 2021 har sysselsättningen ökat kraftigt. Särskilt under 2022 och under 2023 växte antalet sysselsatta starkt och knappt 41 000 personer arbetade i Skellefteå, vilket är 21 procent fler än under 2015, eller ca 7 038 fler personer⁴.

Det har varit en tydlig ökning av utstationerad kompetens, dvs arbetskraft som är anställda av utländskt företag att utföra tillfälliga jobb i Skellefteå. Men även inpendlande arbetskraft från andra orter i Sverige ökar över tid. Vi djupdyker i detaljerna i kommande avsnitt.

⁴ Jämför detta mot kapitel 3 där vi noterade att strax under 36 000 av kommunens egen befolkning är sysselsatt. Dvs, att det finns de som pendlar in- och ut från Skellefteå.

Figur 9 Antal sysselsatta i Skellefteå, folkbokförda och ej folkbokförda individer

Källa: IFDB, SCB och Arbetsmiljöverket

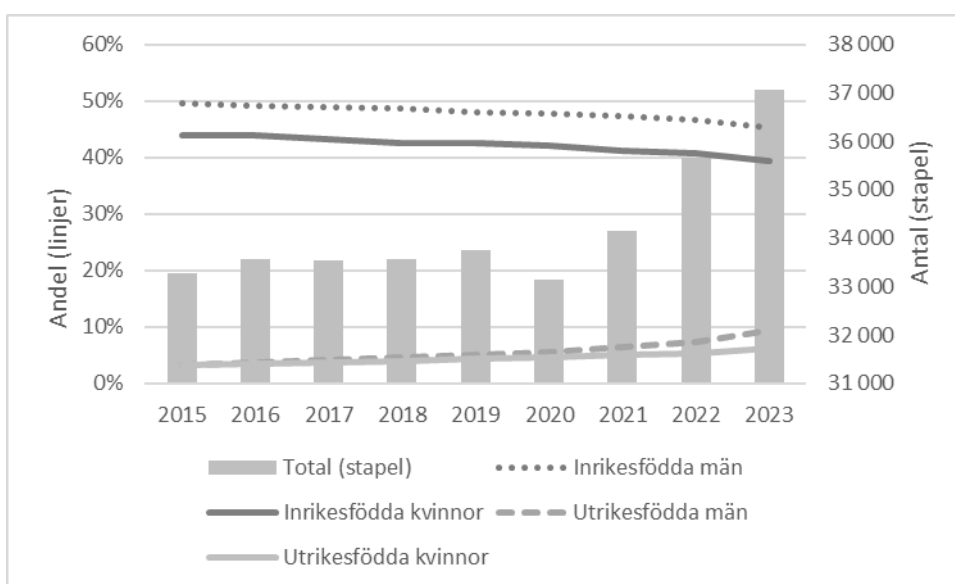
Anmärkning: För icke folkbokförd arbetskraft är antalsmässigt storleksordningen 133 personer år 2015 till 325 år 2022. Tidsserien går fram till 2022.

4.2 Arbetskraften i Skellefteå som är folkbokförda i Sverige

Under 2023 arbetade drygt 37 000 anställda i Skellefteå som är folkbokförda i Sverige. Som Figur 10 visar anställs fler män än kvinnor, särskilt när det gäller inrikesfödda. Jämför vi gruppen utrikesfödda anställs båda könen i nära nog likartad utsträckning, även om det är något fler män än kvinnor även i den gruppen.

Under 2023 var ca 85 procent av de sysselsatta födda i Sverige, en andel som har sjunkit sedan 2015 då andelen var ca 94 procent. För Sverige som helhet var andelen sysselsatta födda i Sverige något lägre under 2023, cirka 78 procent, andel som har varit relativt stabil under flera år.

Figur 10 Sysselsatta folkbokförda i Sverige

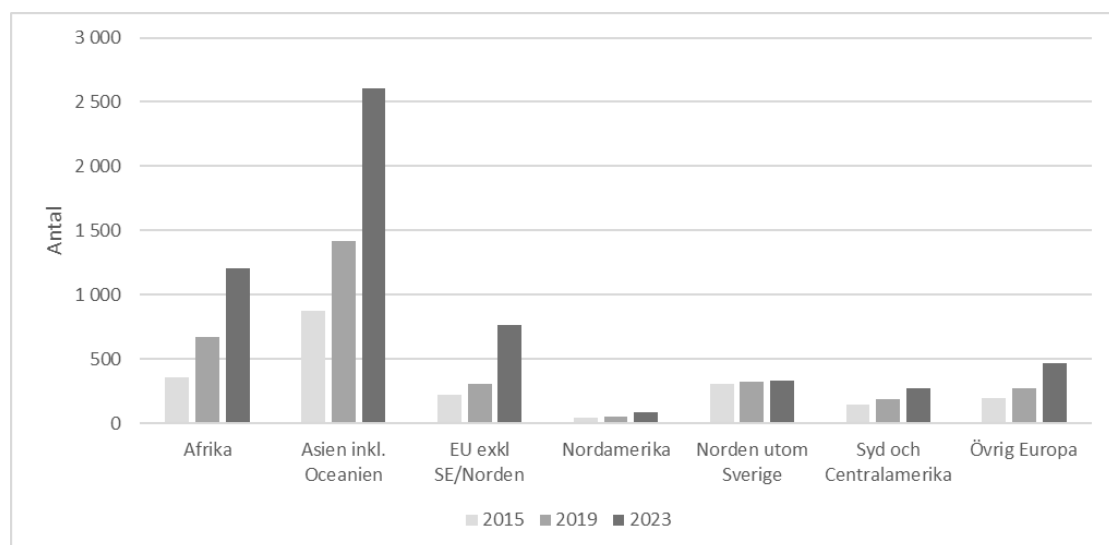

Källa: IFDB, datauttag september 2024

Statistiken pekar på en markant uppgång av sysselsatta utrikesfödda över perioden 2015–2023. För 2023 är ökningen särskilt tydlig. Majoriteten kommer ifrån Asien, därefter Afrika och EU (exklusive Sverige och Norden). I Figur 11 ser vi att från 2023 ökar sysselsatta från just dessa tre områden jämfört med tidigare år. Från Övriga Europa och från Syd- och Centralamerika ökar antalet personer marginellt.

Inflyttningsfrekvensen av utrikesfödda har ökat de senaste åren, både i landet men även till Skellefteå. Under tidsperioden 2015–2023 har antalet utrikesfödda som bosatt sig i Sverige ökat med 30 procent. Men av de sysselsatta under 2015 var drygt 96 procent redan folkbokförda i Sverige. Vidare, av alla utrikesfödda som är bofasta och anställda i Skellefteå under 2023 var 94 procent redan folkbokförda i Sverige innan 2023⁵. Vi kommer att titta närmare på de nyanställda i kapitel 6.

Figur 11 Antal sysselsatta i Skellefteå per födelseland, exklusive födda i Sverige, 16–64 år

Källa: IFDB, datauttag september 2024

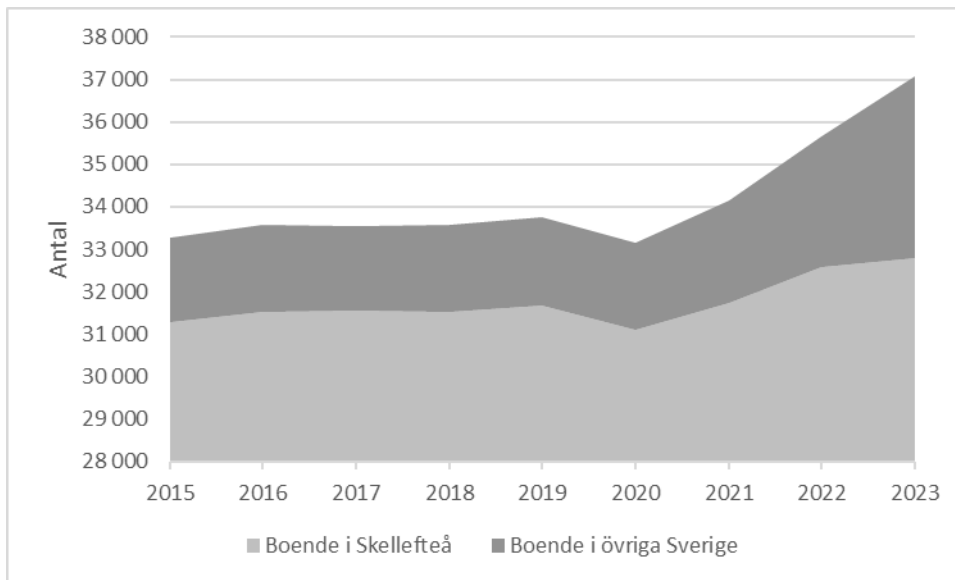
4.2.1 De sysselsatta bor över hela Sverige

De allra flesta (88 procent) som arbetar i Skellefteå och är folkbokförda i Sverige är bosatta i kommunen. Det rör sig om cirka 32 800 personer under 2023⁶ (se Figur 12). Övriga (strax under 4 300 personer) bor i andra delar av Sverige, från Skåne till Norrbotten. Antalet personer som tar anställning i Skellefteå men som bor kvar i annan ort ökar över tid, dock märks det särskilt under 2022 och år 2023.

⁵ Via register knyter individens inflyttningsår till vårt datamaterial. Registret startar 1986 vilket gör att vissa individer får okänt inflyttningsår.

⁶ Den uppmärksamme kanske noterar att sysselsättningen av totalbefolkningen i Skellefteå i kap 3.4 beskrevs vara strax under 36 000 personer. Det innebär att delar av de bofasta i Skellefteå inte arbetar där utan i en annan kommun.

Figur 12 Antal sysselsatta i Skellefteå, folkbokförda i Skellefteå kommun och resten av Sverige

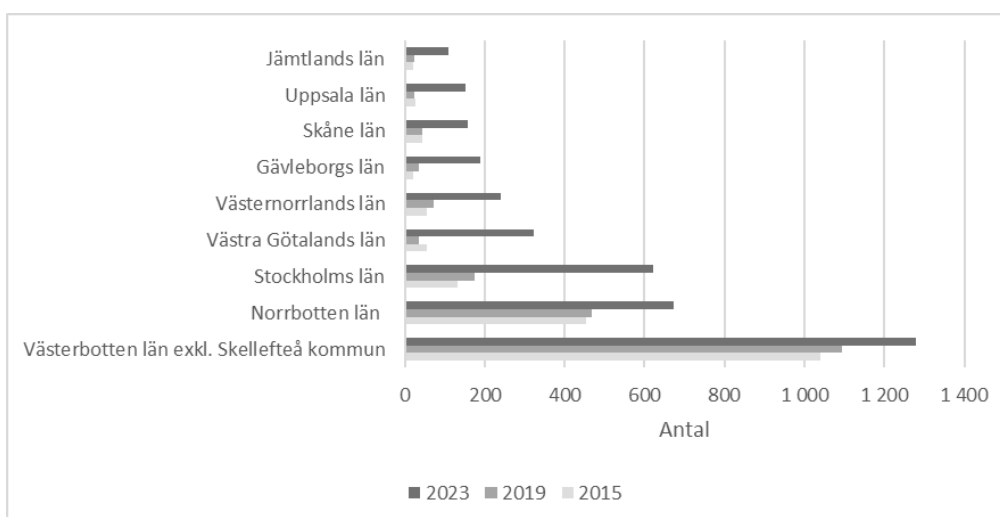

Källa: IFBD, datauttag september 2024

Ökningen av pendlande arbetstagare syns i alla län mellan 2015–2023. Den största andelen sysselsatta, knappt 1 300 personer, som bor på annan ort än Skellefteå bor i Västerbottens län. Det är en ökning med ca 23 procent, eller 238 personer mellan 2015 och 2023.

Den största ökningen av anställda, cirka 490 personer mellan 2015 och 2023 är mantalsskrivna i Stockholms län. En stark ökning av antalet anställda skrivna i Västerbottens län (exklusive Skellefteå kommun), Norrbottens län och Västra Götalands län syns också i statistiken med över 200 personer från respektive län mellan åren 2015 och 2023. Den snabbaste ökningen, kommer dock ifrån Gävleborgs län. Där ökade antalet från 22 personer år 2015 till 189 personer under 2023 (759 procent).

Figur 13 Nio största boendelän för arbetskraften totalt i Skellefteå, Län med > 100 sysselsatta

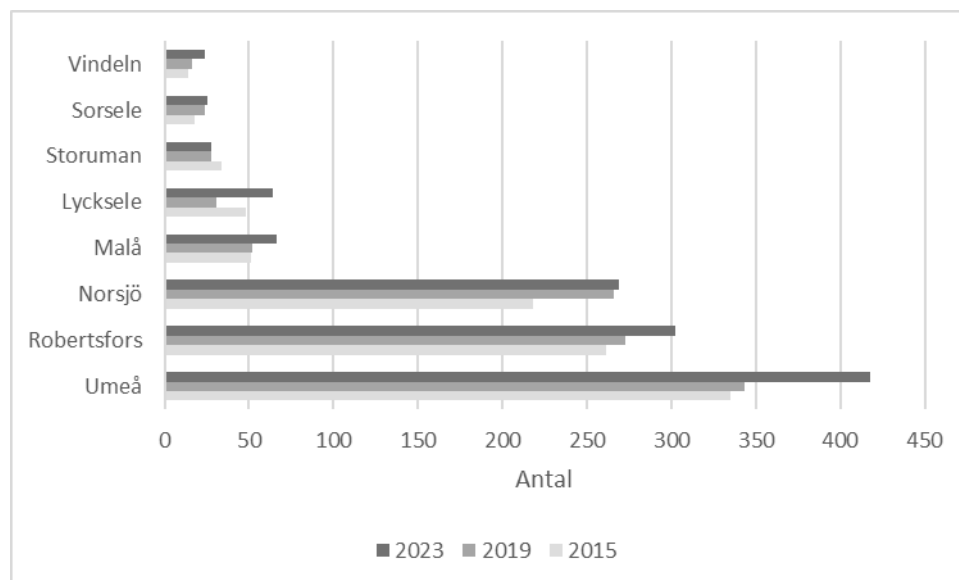

Källa: IFBD, datauttag september 2024

Fokuserar vi enbart på Västerbottens län är de tre största pendlarkommunerna för de sysselsatta Umeå, Robertsfors och Norsjö. Det rör sig om 0,3 procent (418 personer), 4,5 procent (300 personer) och 6,9 procent (270 personer) av befolkningen i respektive kommun som pendlar till Skellefteå. Övriga kommuner bidrar med mellan en halv procent av befolkningen till någon procent. Antalet sysselsatta från övriga kommuner i Västerbotten län ökar mellan 2015–2023 för alla kommuner utom från Storuman och Dorotea där antalet sysselsatta sjunker. Tittar vi endast på de åtta kommuner med högst inpendling till Skellefteå ökar antalet pendlare till Skellefteå mest i Vindeln och Sorsele, även om de kommer ifrån låga nivåer.

Geografiskt är de tre största kommunerna (Umeå, Robertsfors och Norsjö) inom tänkbart pendlingsavstånd, om än tveksamt för delar av Umeå och Robertsfors kommuner. Umeå stad ligger 14 mil från Skellefteå, vilket innebär upp till två timmars resväg med bil eller buss. Skellefteå har idag ingen persontrafik med tåg. Norrbottniabanans utveckling kan komma att knyta samman kustkommunerna från Umeå, Skellefteå och Luleå och kan medföra betydligt större pendlingsmöjligheter⁷.

Figur 14 Antal sysselsatta i Skellefteå bosatta i andra kommuner i Västerbottens län, 8 störst rankade kommunerna

Källa: IFDB, datauttag september 2024

4.3 Arbetskraft i Skellefteå som inte är folkbokförda i Sverige

I Skellefteå visar statistiken att antalet personer som är anställda av en svensk arbetsgivare (får lön i Sverige) men som inte är folkbokförd i landet, har mer än fördubblas över perioden 2015–2022, från 133 personer år 2015 till 325 år 2022.

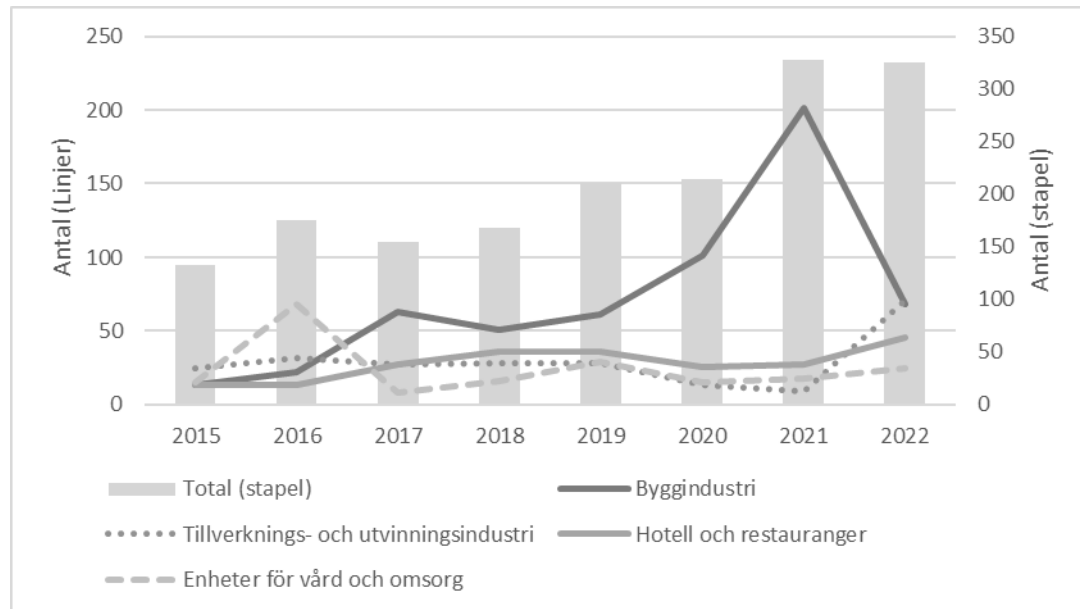
De två största arbetsgivarbranscherna för dessa anställda är bygg- och anläggningsbranschen, därefter tillverknings- och utvinningsindustrin, se Figur 15. Dessa två branscher går åt motsatt håll till varandra, där bygg- och anläggningsbranschen avslutar anställningar och tillverknings- och utvinningsindustrin ökar sina anställda. Detta är i linje med den dynamik vi ser i hela norra

⁷ Tidsplanen är oklar. Järnvägsplanerna vann laga kraft i december 2023. Trafikverket avvaktar regeringens startbesked för byggstart. Uppgifter om trafikstart 2032 har dock figurerat i media. Trafikverket 2024.

Sverige, där nyindustrialiseringen pågår, när byggfasen går över till drift, vilket bekräftas i Tillväxtanalys (2024).

Även vård och omsorg anställer personer som inte är skrivna i Sverige. Dock varierar antalet anställda kraftigt över åren. Hotell- och restaurangbranschen ökar antal anställda från utlandet, troligtvis i anknytning till säsongarbete.

Figur 15 De fyra största branscherna i Skellefteå med icke folkbokförda individer som erhållit löneutbetalningar, 2015–2022

Källa: SCB

Anmärkning: Icke folkbokförda individer 16–64 år, Minst 1000 kr i löneutbetalning under året, Individer räknas en gång. Förekommer man fler gånger så väljer man där den största inkomsten förekommit.

Det finns flertalet sysselsatta i Skellefteå som är utsända av sina egna företag utomlands. Dessa kallas utstationerade och under år 2023 var det ca 4 000 utstationerade arbetstagare, något färre än under år 2022 som då var strax under 4 700. Utstationerade i Sverige ska anmälas till Arbetsmiljöverket som beskriver detta som:

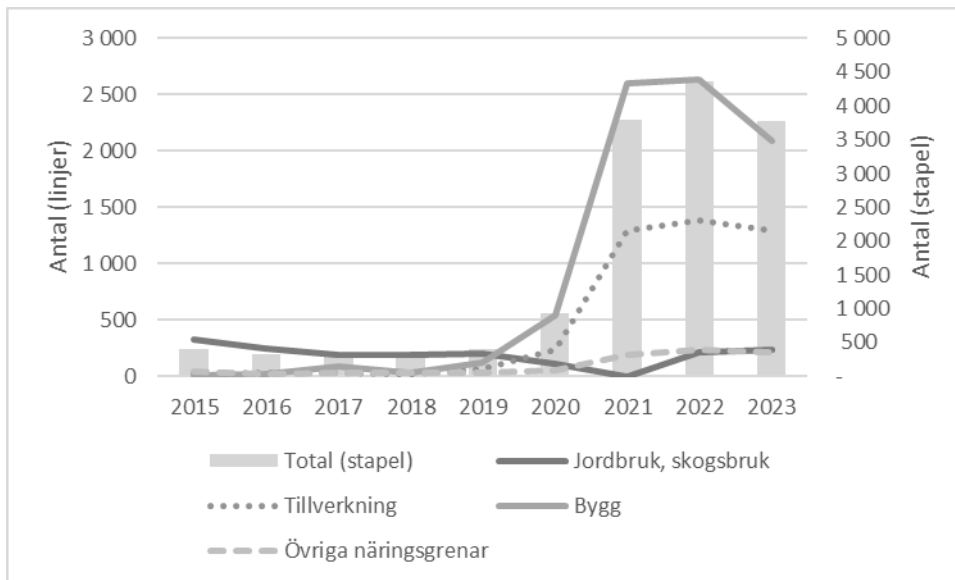
Utstationering till Sverige innebär att

- *en arbetsgivare i ett annat land sänder en arbetstagare för att utföra en tjänst i Sverige under en begränsad tid*
- *det finns en mottagare i Sverige av de tjänster som arbetstagaren ska utföra.*

Antalet utstationerade i Skellefteå har ökat kraftigt från 2020 och framåt. Tjänstemottagarna, det vill säga de som har efterfrågat kompetenserna, är i första hand bygg- och anläggningsbranschen och tillverkningsindustrin med andra ord de branscher som involverats vid dels uppförandet av Northvolts industrilokaler, dels driftsättning av verksamheten.

De utstationerade kommer i första hand ifrån Polen, Baltikum, Slovakien och Rumänien. Kinesisk kompetens står för cirka 10 procent av det totala antalet utstationerade under 2023.

Figur 16 Antal utstationerade arbetstagare i Skellefteå per bransch

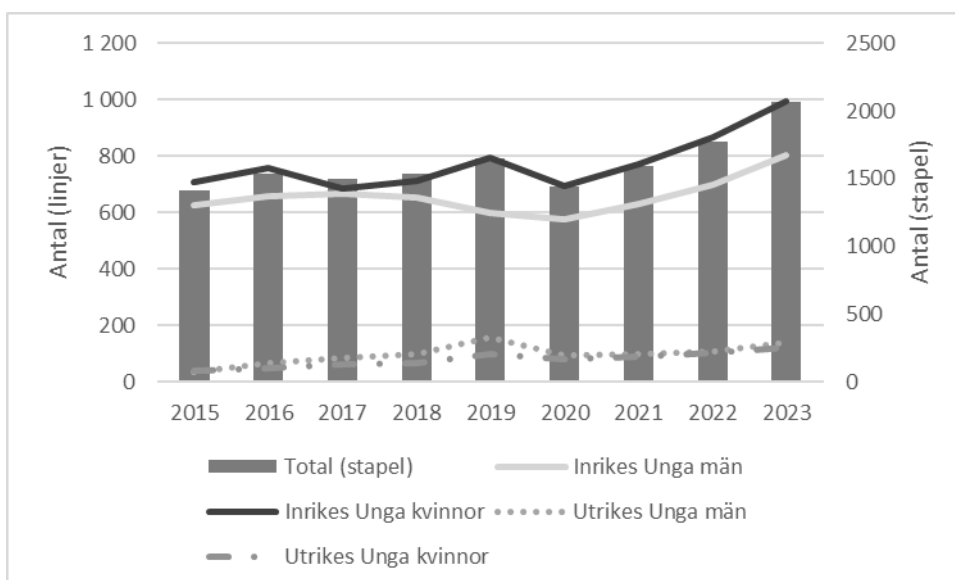
Källa: Arbetsmiljöverket, dataleverans november 2024

Anmärkning: Dubbelräkning förekommer "mellanbransch" där samma individ kan förekomma i både tillverkningsbranschen och ex. bygg. Totalstapeln är rensad för dubbelräkning.

4.4 Ungdomar i arbetslivet

Allt fler ungdomar i åldern 16–20 år sysselsätts i Skellefteå. Mellan 2015 och 2023 är det i det närmaste 660 fler personer, en ökning med 47 procent (se Figur 17). Det är nära 200 fler inrikesfödda unga kvinnor än inrikesfödda unga män som är sysselsatta. För utrikesfödda är det stort sett lika stort antal unga kvinnor som unga män som arbetar.

Figur 17 Antal sysselsatta unga män och kvinnor

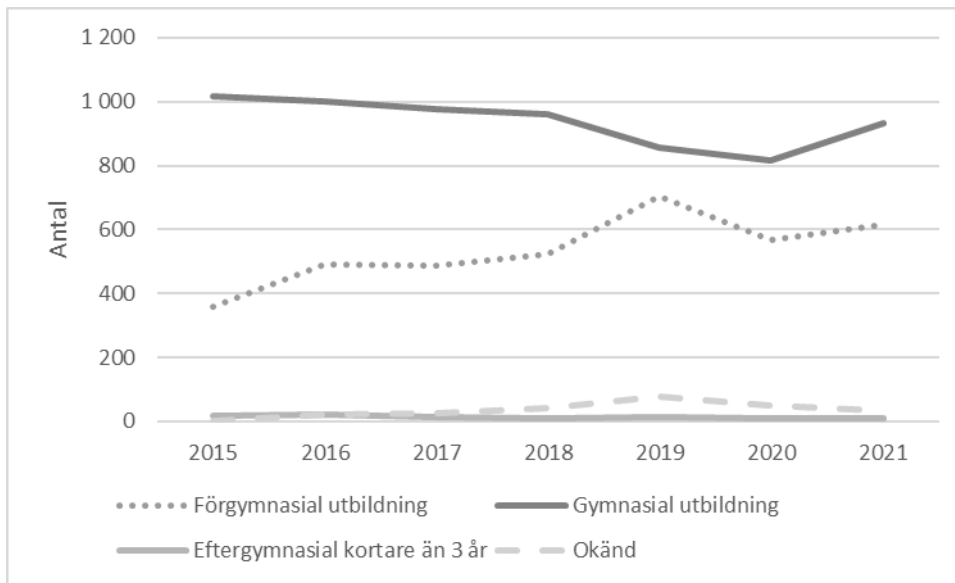

Källa: IFDB, datauttag september 2024

Det är en relativt hög andel (39 procent) ungdomar som är sysselsatta med en förgymnasial utbildning men majoriteten har en färdig gymnasial utbildning (se Figur 18). Det är ingen större skillnad mellan unga män och unga kvinnor i utbildningsnivåerna.

Den vanligaste inriktningen på utbildningen är allmän inriktning, men därefter sysselsätts ungdomar med en inriktning av teknik och tillverkning, därefter ungdomar med inriktning samhällsvetenskap, juridik, handel och administration.

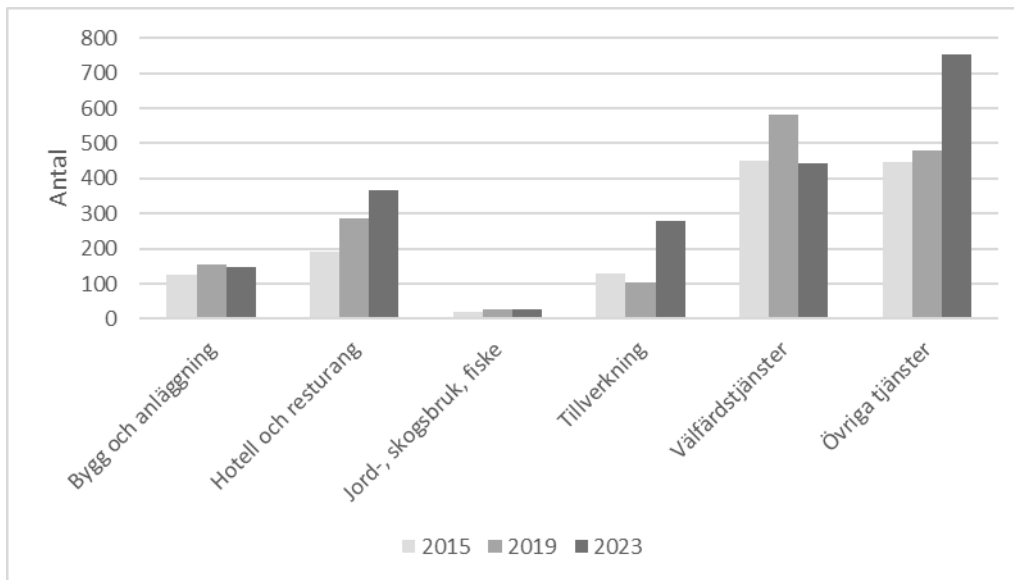
Figur 18 Utbildningsnivåer för individer i åldern 16–20 år

Källa: IFDB, datauttag september 2024

De allra flesta ungdomar är sysselsatta inom övriga tjänster, se Figur 19. Det handlar om främst om parti- och detaljhandel. En större ökning över tid syns också inom hotell och restaurang samt inom tillverkningsindustrin. Knappt 150 ungdomar har anställts inom branschen för elapparater, men även övrig tillverkningsindustri anställer fler ungdomar över tid. Det är stor skillnad vad unga män och kvinnor är anställda. Unga män är främst anställda inom tillverkningsindustrin där branschen för elapparater är framträdande men även inom bygg- och anläggningsbranschen. Unga kvinnor är främst anställda inom hotell- och restaurangbranschen samt välfärdstjänster.

Figur 19 Sysselsatta ungdomar per bransch

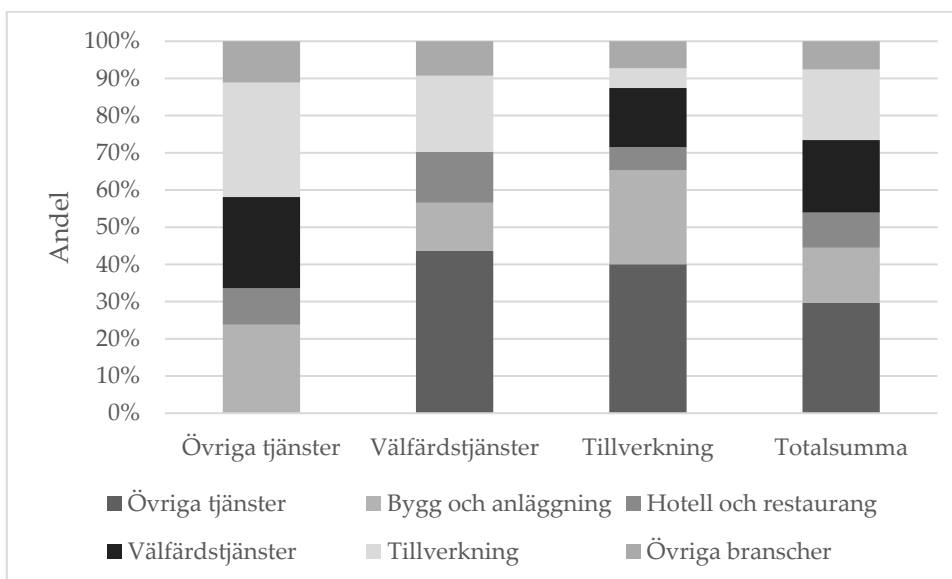

Källa: IFDB, datauttag september 2024

Ungdomar är rörliga på arbetsmarknaden, och det är intressant att följa vilka branscher som är av intresse för dem att röra sig mellan.

Figur 20 visar de fyra största branscherna som unga i åldern 16–20 har arbetat inom och vilka de flyttar till under perioden 2015–2023. Exempelvis: ungdomar som har arbetat inom vålfärdstjänster rör sig främst till övriga tjänster och i andra hand till tillverkningsindustrin. Har ungdomarna arbetat inom övriga tjänster rör de sig främst till tillverkningsindustrin och i andra hand vålfärdstjänster och bygg- och anläggning. Har de haft anställning inom tillverkningsindustrin går de oftast till övriga tjänster och bygg- och anläggningsbranschen och därefter till vålfärdstjänster.

Figur 20 Jobbyten mellan 2015 och 2023 för anställda i åldern 16–20 år

Källa: IFDB, datauttag september 2024

4.5 Utbildningsnivå och inriktning bland de sysselsatta

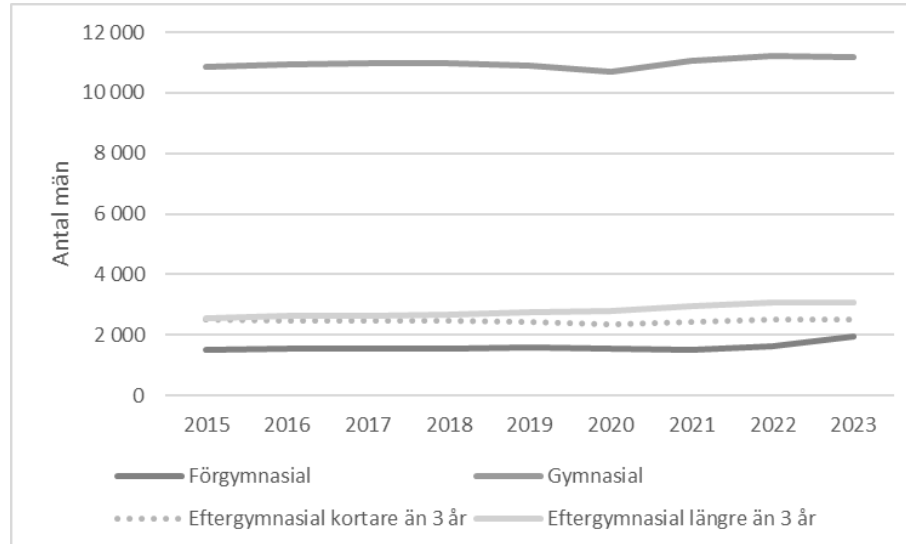
I detta avsnitt tittar vi endast på sysselsatta som är folkbokförda i Sverige och sysselsatta i Skellefteå. Det vill säga, de sysselsatta som beskrevs i kapitel 4.3 är inte inkluderade här.

Runt 18 000–20 000 av de sysselsatta i Skellefteå under perioden 2015–2023 har som högsta utbildningsnivå en gymnasial utbildning. De årsvisa variationerna är små. Det är inte många som avslutar sin utbildning redan efter högstadiet, men det rör sig ändå om 2 000 individer under perioden 2015–2023.

Under senare år ser vi dock en ökning av antal anställda med högre utbildningsnivåer. Gruppen med eftergymnasial utbildning längre än tre år visar en stadig ökning, från cirka 6 000 personer år 2015 till närmare 8 000 år 2023. Ökning gäller också för individer med forskningsutbildning (från ca 140 år 2015 till i det närmaste 200 år 2023). Individer vars utbildning vi inte känner till något om var under år 2023 drygt 2 000 personer⁸. Figur 21 och Figur 22 visar att det är vanligare att sysselsatta kvinnor i Skellefteå i större utsträckning har en högre utbildningsnivå jämfört med män. Gymnasial utbildning dominerar hos män, medan eftergymnasial utbildning dominerar hos kvinnor om vi lägger ihop den eftergymnasiala studietiden. Utvecklingen för gymnasial utbildning sjunker något för kvinnor under den studerade tidsperioden, men ökar något bland män, vilket kan indikera olika utbildningspreferenser eller arbetsmarknadskrav mellan könen.

Antal sysselsatta med eftergymnasial utbildning växer både bland män och kvinnor, men tillväxten är starkare för kvinnor. Denna utbildningsnivå har ökat i både Skellefteå och i riket, särskilt bland kvinnor. Dock är den nationella andelen något högre än den lokala i Skellefteå.

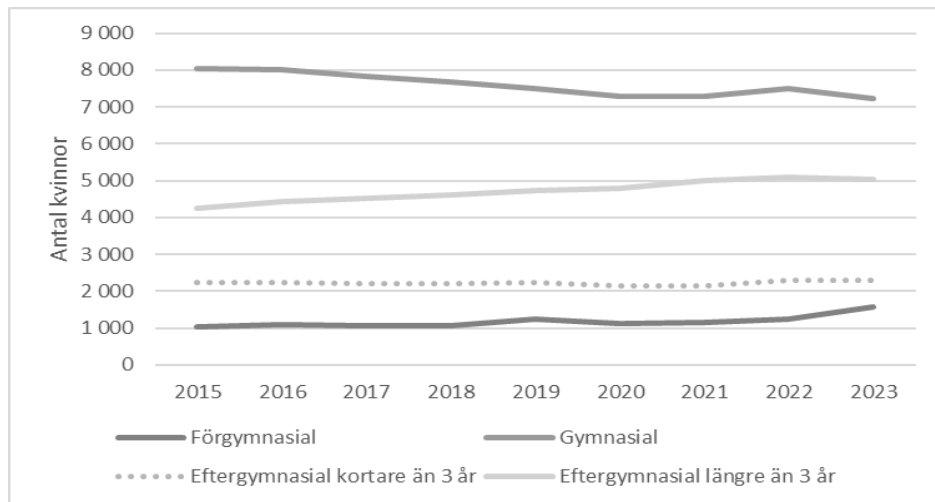
Figur 21 Utbildningsnivå för män sysselsatta i Skellefteå, år 2015–2023.

Källa: IFDB, datauttag september 2024

⁸ Dessa är till 90 procent förknippade med utlandsfödda individer där vi saknar dataunderlag.

Figur 22 Utbildningsnivå för kvinnor sysselsatta i Skellefteå, år 2015–2023.

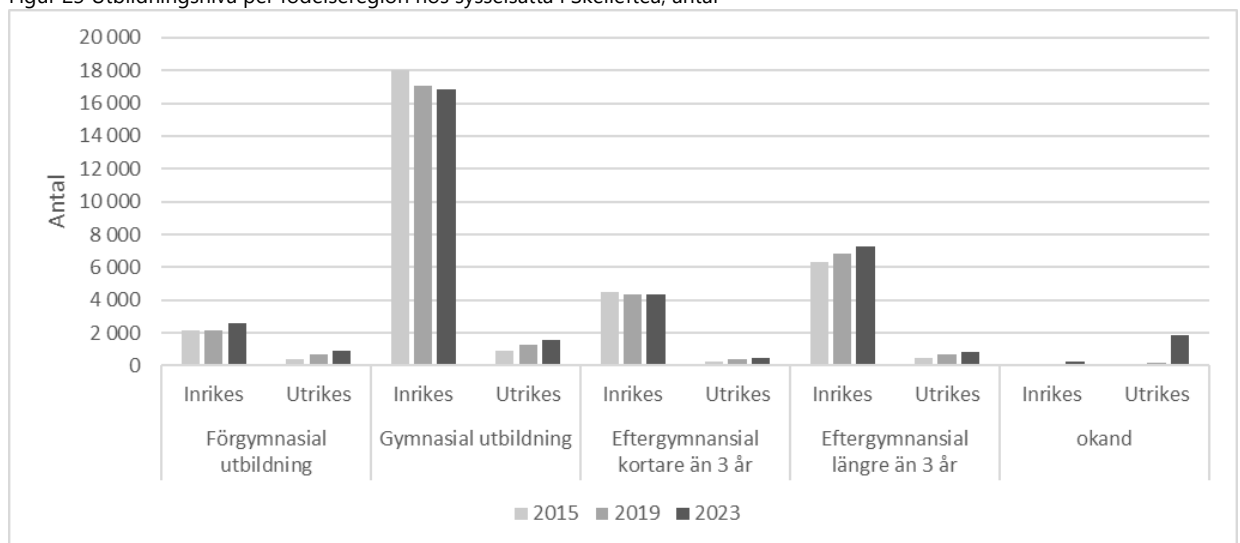

Källa: IFDB, datauttag september 2024

Gymnasial utbildning dominerar bland både inrikes- och utrikesfödda under hela perioden. Dock sjunker antalet sysselsatta med gymnasial utbildning för inrikesfödda. Istället ökar gruppen med eftergymnasial utbildning längre än tre år, men även antalet sysselsatta inrikesfödda med förgymnasial utbildning ökar.

Bland utrikesfödda ökar alla grupper snabbare än för inrikesfödda. Snabbast ökar dock sysselsatta med förgymnasial utbildning. I skarp kontrast jämfört med förgymnasial utbildning ser vi också en snabb ökning av utrikesfödda med forskarutbildning. Även inrikesfödda med forskarutbildning ökar snabbt, men det handlar om få personer. Utrikesfödda med forskarutbildning ökar från 31 personer 2015 till 64 personer 2023. För inrikesfödda ökar gruppen från 111 personer 2015 till 130 personer 2023. Detta kan tyda på ett ökat behov av högre kvalifikationer på arbetsmarknaden i Skellefteå.

Figur 23 Utbildningsnivå per födelseregion hos sysselsatta i Skellefteå, antal

Källa: IFDB, datauttag september 2024

Anmärkning: Ett lågt antal personer har forskarutbildning (totalt strax under 200 personer år 2023) vilket gör att de inte syns i diagrammet och är därför exkluderat.

Generellt finns det tre stora grupper av utbildningsinriktning hos de sysselsatta: teknik och tillverkning; hälso-, sjukvård samt social omsorg och allmän utbildning⁹. Tillsammans står dessa utbildningsinriktningar för 60 procent av den kompetens som de sysselsatta har.

Det finns tydliga skillnader i utbildningsinriktning bland sysselsatta män respektive sysselsatta kvinnor. Män dominerar i tekniska och tillverkningsinriktningar (över 9 000 sysselsatta) samt lant- och skogsbruk, där nästan inga kvinnor är sysselsatta. Kvinnor är betydligt mer representerade inom hälso- och sjukvård, social omsorg och pedagogiska inriktningar, medan män är nästan frånvarande i dessa sektorer. Allmän inriktning är ungefär lika vanlig för både män och kvinnor.

De inriktningar som växer snabbast i antal sysselsatta är humaniora och konst, naturvetenskap, matematik och IKT samt tjänster.

Historiskt sett har Skellefteå varit en tydligt industriell kommun med fokus på gruvdrift och skogsbruk. Idag är kommunen fortfarande starkt präglad av industrin, men med en mer diversifierad ekonomi och en stark inriktning på modern teknologi och hållbarhet. Samtidigt ser vi relativt små förändringar i de anställdas utbildningsinriktning mellan 2015, 2019 och 2023 för både män och kvinnor, förutom en generell uppgång i antalet sysselsatta i de flesta inriktningar.

Skellefteå har genomgått en transformation från att vara en traditionell industrikommun till att bli en aktör inom den globala övergången till gröna och hållbara energikällor, med Northvolt i spetsen för denna förändring. Detta gör att näringslivet idag är en kombination av både äldre, etablerade industrier och framtidsinriktade, högteknologiska företag. Men behovet av anställda med utbildningar inom teknik och tillverkning kvarstår.

Vi djupdyker i tre utbildningsinriktningar nedan för att identifiera vilken utbildningsnivå inom dessa tre inriktningar som är vanligast förekommande. Den första gruppen är teknik och tillverkning, den andra hälso, sjukvård och social omsorg, den tredje gruppen innehåller naturvetenskap, matematik och informations och kommunikationsteknik.

Följer vi sysselsatta individer som har en avslutad utbildning inom teknik och tillverkning har majoriteten en gymnasial utbildning som högsta nivå. Under 2023 var det 70 procent av alla som tog del av denna inriktning, en nivå som sjunker över tid, under 2015 var andelen 73 procent.

Bara en procent hade gått vidare till en forskarutbildning. Detta är dock en förändring jämfört med år 2015. Då var det fler personer som hade en gymnasial utbildning och det var färre som gick en universitetsutbildning.

Den andra stora utbildningsinriktningen hos sysselsatta i Skellefteå är hälso, sjukvård och social omsorg. Även i denna grupp sysselsatta är det fler som tog en universitetsexamen 2023 än 2015. Antalet sysselsatta individer med eftergymnasial nivå på denna inriktning växer med ca 10 procentenheter över åren 2015–2023.

Gruppen sysselsatta som har läst naturvetenskap, matematik och informations- och kommunikationsteknik (IKT) har vuxit mellan 2015 och 2023 och den växer snabbt. Det är dock en

⁹ "Allmän utbildning" i SUN2020-systemet inkluderar utbildningar som är breda och inte specifikt inriktade på ett särskilt ämnesområde. Dessa utbildningar ger ofta grundläggande kunskaper och färdigheter och är vanligtvis inriktade på en bred målgrupp. Kategorin kan innehålla t.ex. grundskoleutbildning, generella gymnasieprogram (som exempelvis samhällsvetenskapsprogrammet, naturvetenskapsprogrammet och liknande som inte är yrkesinriktade), vuxenutbildning och förberedande utbildningar (förberedande kurser eller program för att kvalificera sig för högre utbildning eller för att fylla på med grundläggande kunskaper inom olika ämnen).

grupp sysselsatta som är i minoritet. Totalt sett var det under 2023 ca 820 sysselsatta som hade IKT som inriktning och majoriteteten, 84 procent, av dessa hade en universitetsexamen eller en forskarutbildning.

Sammanfattningsvis visar statistiken att det finns tydliga könsskillnader i utbildningsinriktning för de sysselsatta i Skellefteå, med män som i huvudsak har utbildning med teknisk inriktning och kvinnor som dominerar inom vård- och omsorg. Statistiken indikerar också att de sysselsatta över tid har en allt högre utbildningsnivå.

5. Arbetsgivarna - branschperspektivet

Välfärdstjänster och övriga tjänster dominerar

- Kvinnor dominerar inom välfärdstjänsterna och männen inom övriga tjänster.
- Inom tillverkningsbranschen, men även inom gruvor och mineral samt bygg, ser vi tydliga könsskillnader där män är betydligt fler.
- Northvolts etablering har lett till ett ökat behov av teknisk expertis och har skapat helt nya arbetstillfällen för kompetenser som tidigare inte var vanligt förekommande i Skellefteå, exempelvis process- och maskinoperatörer, montörer och maskinförare.
- De branscher som anställer flest utrikesfödda är välfärdstjänster, övriga tjänster och tillverkning (särskilt branschen för elapparater).
- Välfärdstjänster och övriga tjänster står för majoriteten av arbetstillfällena för de lågutbildade.
- Den största ökningen av pendlare arbetare sker inom övriga tjänster och tillverkning (särskilt elapparater) för både män och kvinnor, med en markant skillnad i antal mellan könen.

I detta kapitel utforskar vi företagets rekrytering och arbetsplatsens geografi. Vi lyfter upp vilka branscher som anställer olika typer av kompetenser och sektorsvariationer när det gäller omfattning av pendling och distansarbete bland de anställda.

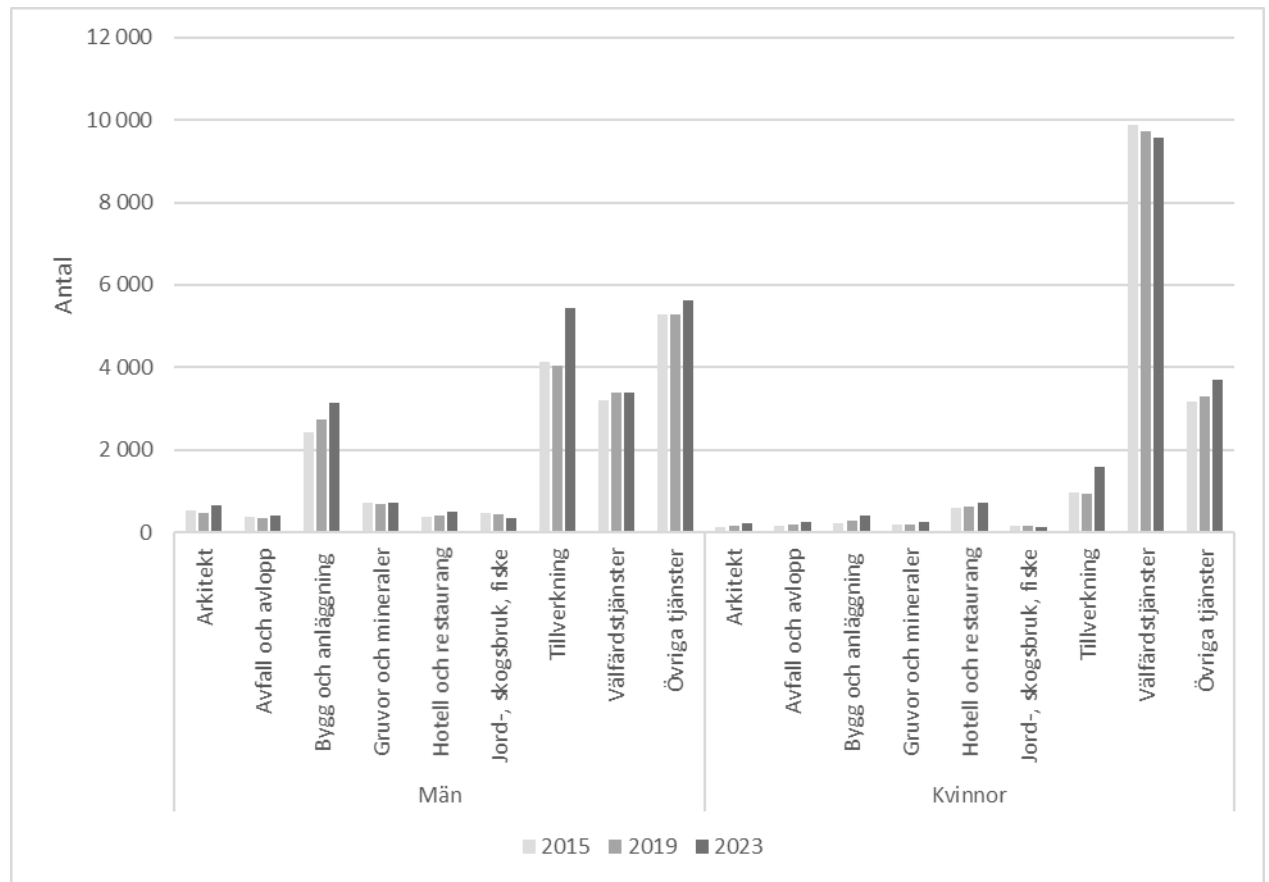
5.1 Den generella branschstrukturen

Skellefteå har historiskt sett dominerats av ett par nyckelbranscher, särskilt inom gruv- och skogsindustrin, samt metallbearbetning och energi. Dessa branscher har format Skellefteås identitet och ekonomi genom åren och bidrar till dess nuvarande utveckling som ett centrum för grön teknik och hållbar industri. Dock speglar statistiken att de dominerande branscherna idag är tjänstesektorerna där välfärdstjänster såsom vård, skola och omsorg är viktiga samt övriga tjänster med konsulter, parti- och detaljhandel är stora.

Flest antal anställda hittar vi som nämnts inom branscherna välfärdstjänster och övriga tjänster. Kvinnor dominerar inom välfärdstjänsterna och männen inom övriga tjänster även om skillnaderna inte är lika stora inom övriga tjänster (se Figur 24). Antalet anställda sjunker dock över tid inom välfärdstjänsterna men ökar i branschen övriga tjänster. Inom tillverkningsbranschen, där vi återfinner tillverkning av elapparater, men även inom gruvor och mineral samt bygg- och anläggningsbranschen, ser vi tydliga könsskillnader där män är betydligt fler. Vi ser dock en ökning under tidsperiodens senare del även för kvinnor, särskilt inom tillverkningsindustrin.

Följer vi spåren av Northvolt ser vi att antalet anställda inom tillverkningsbranschen ökar markant mellan 2015 och 2023. Även angränsande branscher, som arkitekter och bygg och anläggning ökar i antal anställda över samma tidsperiod. En indikator på ökad inflyttning till Skellefteå kan vi även se inom hotell- och restaurangbranscherna, där antal anställda ökar över tid.

Figur 24 Totalt antal anställda per bransch i Skellefteå

Källa: IFDB, datauttag september 2024

Northvolts etablering i regionen har skapat tusentals arbetstillfällen och branschen för elapparater, som omfattar produktion och utveckling av elektriska komponenter, är central för batteriproduktion. Expansionen har lett till ett ökat behov av teknisk expertis och har skapat helt nya arbetstillfällen för kompetenser som tidigare inte var aktuella i Skellefteå. Den ökning av antalet anställda som speglas i Figur 24 för tillverkningsindustrin kan tillskrivas tillverkning av elapparater. Tillverkning av elapparater står för 56 procent av totala antalet anställda inom tillverkningsindustrin och visar hur en enskild stor industriinvestering, som Northvolts fabrik, kan leda till en betydande ökning i antalet jobb och stärka en hel bransch i en region.

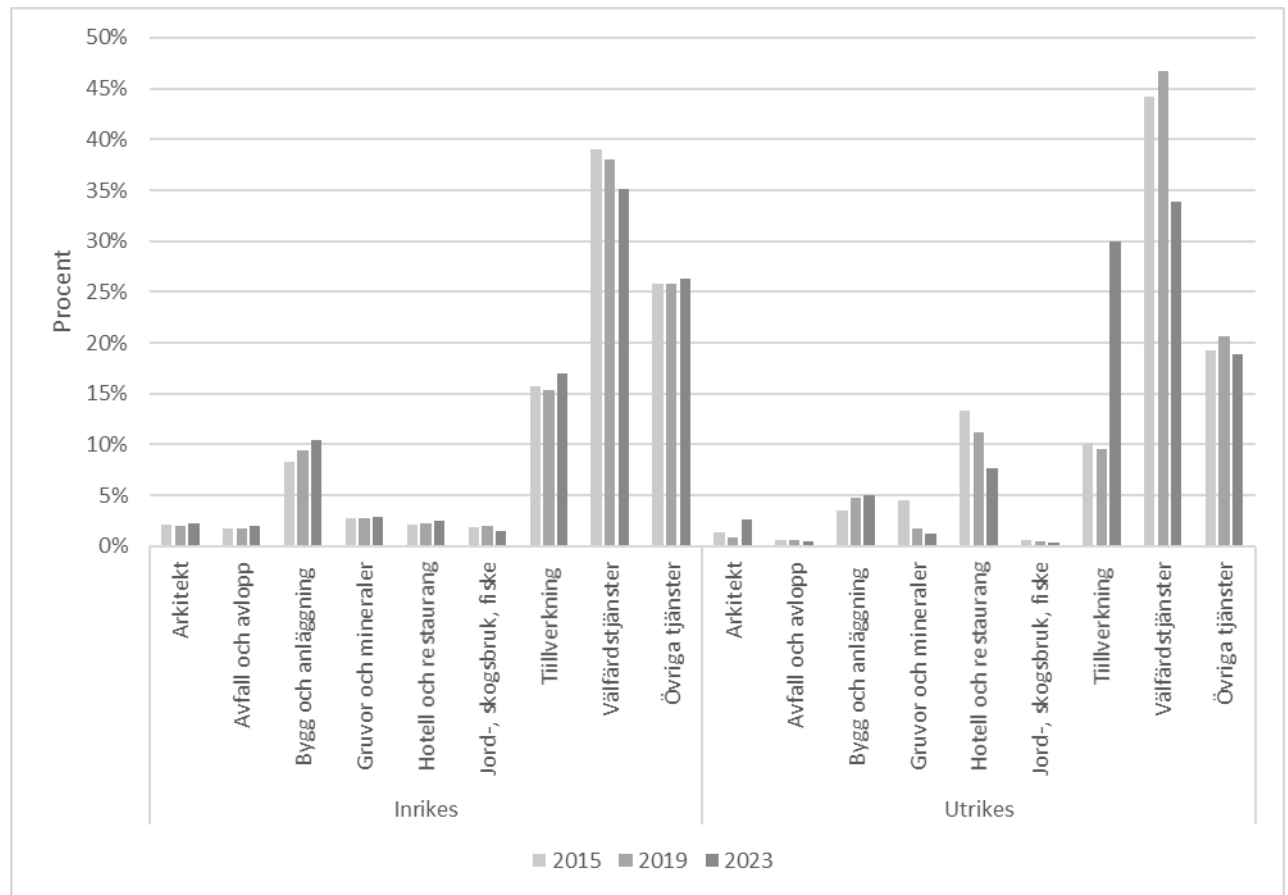
5.2 Vilka branscher anställer mångkulturellt?

De branscher som anställer flest utrikesfödda är välfärdstjänster, övriga tjänster och tillverkning (särskilt tillverkning av elapparater som står för 71 procent av tillverkningsindustrins totalt antal utrikesfödda anställda).

Välfärdstjänster, som inkluderar vård, omsorg och utbildning, har historiskt sett haft en hög andel utrikesfödda anställda. Andelen utrikesfödda inom välfärdstjänster har dock minskat sedan 2019.

Övriga tjänster visar en relativt stabil fördelning av utrikesfödda över åren. Även om förändringarna inte är lika drastiska som inom välfärdstjänster, visar Figur 25 en fortsatt betydande närvaro av utrikesfödda inom denna sektor.

Figur 25 Andel totala sysselsatta per bransch och födelseregion

Källa: IFDB, datauttag september 2024

Inom tillverkningsindustrin ser vi en tydlig ökning av andelen utrikesfödda. Figur 25 indikerar en särskild ökning mellan 2019 och 2023, och detta kan kopplas till den växande närvaron av utrikesfödda inom specifika tillverkningssektorer som till exempel elapparatsindustrin (från 32 anställda år 2015, ökande till 42 år 2019 och en markant expansion till 1 392 anställda år 2023). Industrin har sett en växande efterfrågan på arbetskraft, vilket har lett till en större andel anställda med en bakgrund från resten av världen. Kapitel 6 beskriver närmare den nya arbetskraften och deras bakgrund.

5.3 Vilka branscher anställer vilken formell kompetens?

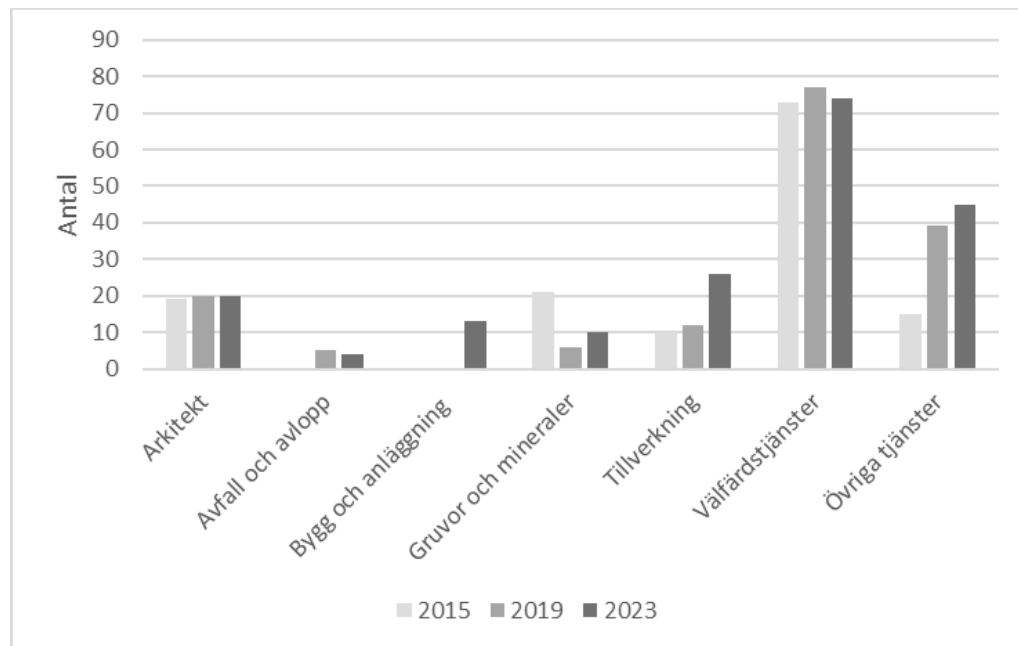
Det finns en stor andel lågutbildade som är sysselsatta i Skellefteå. Runt 60 procent har bara en högstadietutbildning som högsta nivå. Därefter är det ett glapp och personer med eftergymnasial utbildning (tre år eller längre) utgör den näst största gruppen anställda. Den snabbast växande gruppen är dock högutbildade (forskare) och de med längre än tre års universitetsstudier.

Vi tittar närmare på det två ytterligheterna, de högutbildade och de lågutbildade, och vilka branscher de arbetar inom.

Antalet sysselsatta med forskarutbildning i Skellefteå ökar under perioden 2015–2023 med ca 38 procent, vilket innebär ett 50-tal personer. Under 2023 arbetar i det närmaste 200 forskarutbildade personer i Skellefteå (ca 1 procent av de totalt antal sysselsatta). Av dessa är 25 individer en del av

den nya arbetskraften som blev anställd under 2023. Det finns ett mörkertal bland de utrikesfödda så det kan finnas flera individer med forskarutbildning än vad statistiken visar på¹⁰.

Figur 26 Antal sysselsatta med forskarutbildning per bransch

Källa: IFDB, datauttag september 2024

Noterbart i

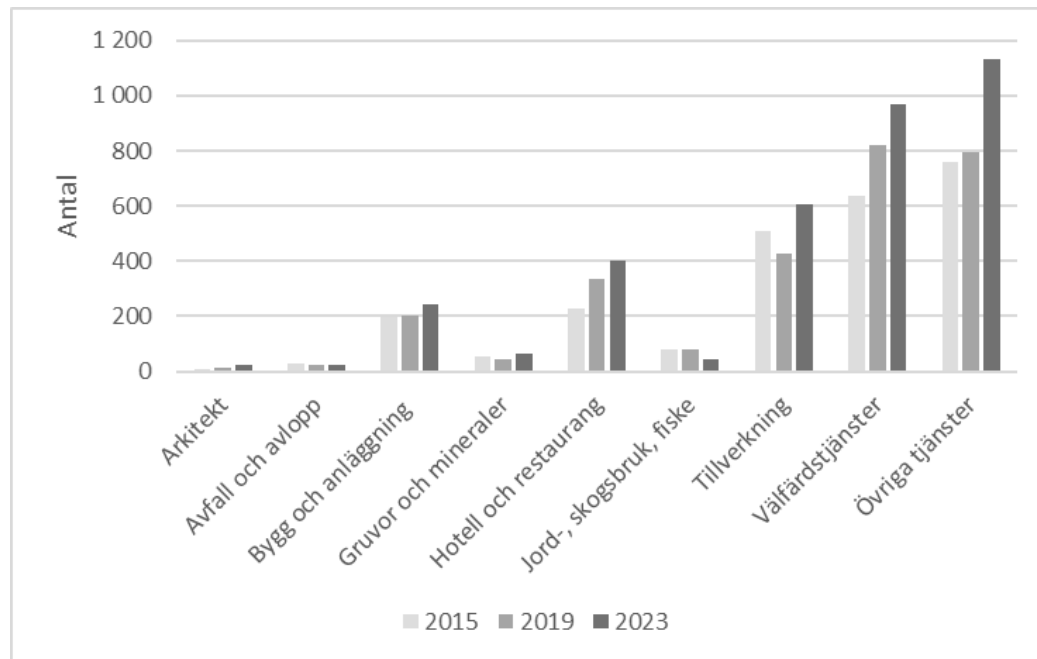
Figur 26 är att branscher som tidigare inte anställde forskare gör det året 2023. Både inom bygg- och anläggningsbranschen liksom inom tillverkning ser vi individer med forskarutbildning bland de anställda. Intressant är även att statistiken visar att avfallsbranschen sedan 2019 har börjat anställa individer med forskarutbildning. Gruvbranschen är ett undantag i dessa sammanhang, där har antalet anställda med forskarutbildning sjunkit med drygt hälften. För några branscher, som vårdstjänster och arkitektbranschen är antalet anställda med forskarutbildning på samma nivå som under 2015. Övriga tjänster ökar antalet anställda med forskarutbildning markant över tid. När yrkesregistret blir uppdaterat vore en matchningsanalys intressant för att undersöka om de anställda har kvalificerade arbetsuppgifter eller om det handlar om en matchningsproblematik.

På den andra sidan av utbildningsskalan hittar vi de sysselsatta med en högstadieutbildning. De står för ca 9 procent av de totalt antal sysselsatta i Skellefteå, eller ca 3 500 personer.

Antal sysselsatta med en låg utbildning har ökat under perioden 2015–2023 med ca 38 procent, eller knappt 1 000 personer. Samma branscher anställer lågutbildade i lika hög utsträckning som de anställer högutbildade. Vårldstjänster och branscherna inom övriga tjänster står för majoriteten av arbetstillfällena för de lågutbildade.

¹⁰ Som noterades inledningsvis finns ingen automatiserad registerföring av utrikesföddas formella utbildning.

Figur 27 Antal sysselsatta med förgymnasial utbildning per bransch

Källa: IFDB, datauttag september 2024

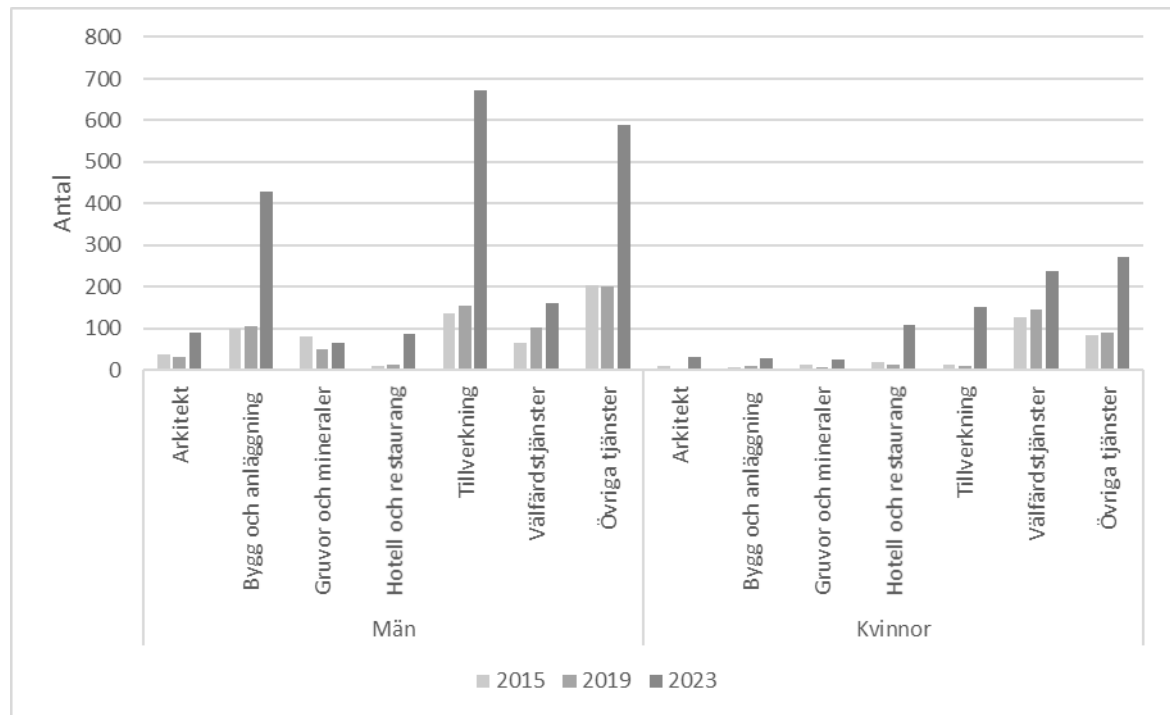
5.4 Vilka branscher anställer pendlare?

I många yrken finns inte möjlighet att arbeta på distans och fram till coronapandemin var det inte heller vanligt förekommande. I Skellefteå har andelen sysselsatta som är bosatta utanför kommunen varit relativt konstant fram till 2022, då en märkbar förändring började ske. Från 2023 ser vi en kraftig ökning av antalet sysselsatta som pendlar, särskilt inom vissa branscher. Majoriteten (70 procent) av dessa anställda är män, en siffra som har varit stabil över hela tidsperioden.

Som vi noterade ovan anställs män i högre utsträckning inom branscher som tillverkning, bygg och anläggning och övriga tjänster. I dessa branscher syns en tydlig uppgång i antalet pendlare sysselsatta mellan åren 2015 och 2023. För kvinnor är det intressant nog branscher inom välfärdstjänster, övriga tjänster, tillverkning (särskilt tillverkning inom elapparater) samt hotell och restaurang, där pendlare anställs. Trots att antalet kvinnor som inte bor i kommunen är betydligt färre än männen, finns det också här en tydlig ökning från 2015 till 2023, särskilt inom övriga tjänster och hotell- och restaurangbranschen.

Det är tydligt att den största ökningen av pendlare arbetare sker inom övriga tjänster och tillverkning (av elapparater) för både män och kvinnor, med en markant skillnad i antal mellan könen.

Figur 28 Antal individer som ej är bosatta heltid i Skellefteå, per bransch

Källa: IFDB, datauttag september 2024

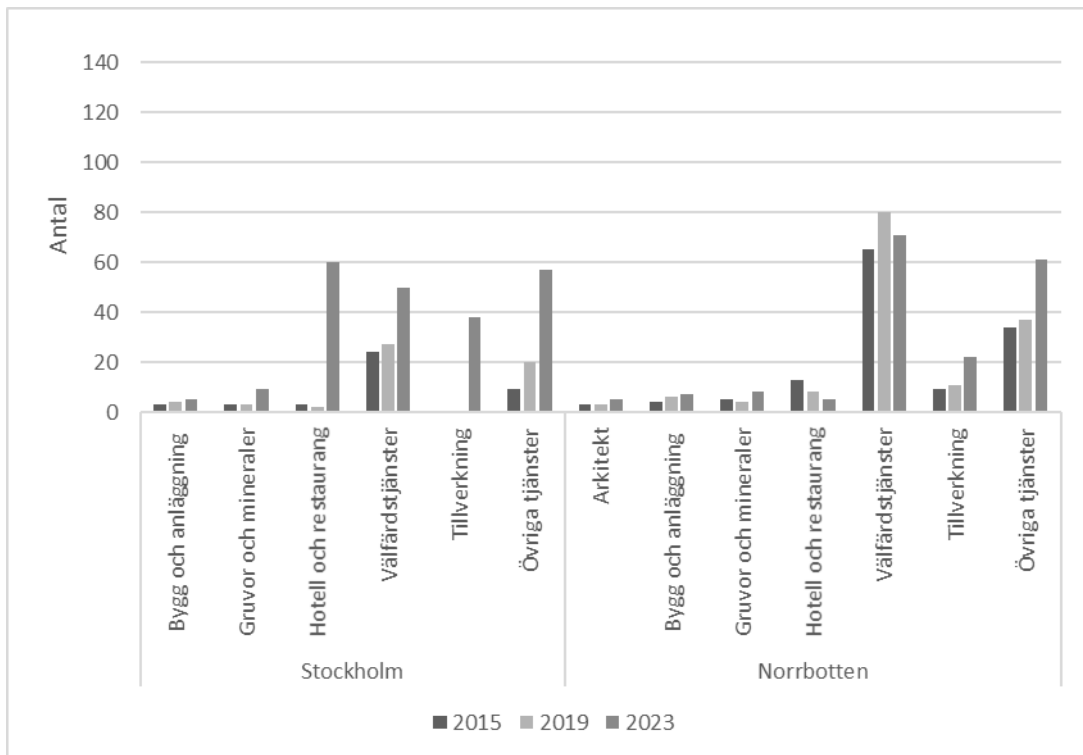
Not: exkluderat är branscherna Jordbruk och avfall – de anställer tillsammans drygt 40 personer som inte är bosatta i Västerbottens län.

De tre län där de flesta pendlare är bosatta är Västerbottens län (exklusive Skellefteå) och Norrbottens län, tätt följd av Stockholm län.

Vi börjar med att fokusera på Norrbottens län och Stockholm län. Båda länen har nästan lika många pendlare till Skellefteå. I figur 29 och figur 30 visas branschvis fördelningen kvinnor respektive män under den studerade perioden.

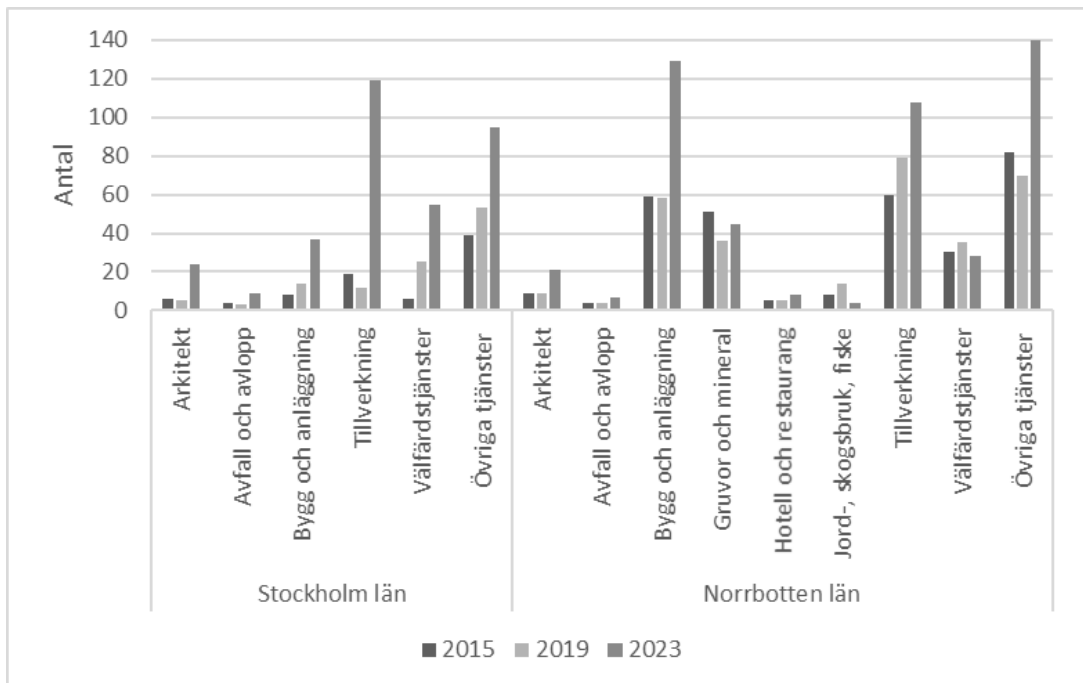
Kvinnor som jobbar i Skellefteå, men är bosatta i Stockholm, arbetar inom hotell och restaurang samt tillverkning i större utsträckning än kvinnor bosatta i Norrbotten. För män är bilden av pendlare ganska lika för anställda inom tillverkning och övriga tjänster, men om vi analyserar byggbranschen och gruvindustrin ser vi fler pendlare från Norrbottens län än från Stockholms län.

Figur 29 Antal kvinnor sysselsatta i Skellefteå men mantalsskrivna i Stockholm län respektive Norrbotten län, per bransch

Källa: IFDB, datauttag september 2024

Figur 30 Antal män sysselsatta i Skellefteå men mantalsskrivna i Stockholm län respektive Norrbotten län, per bransch

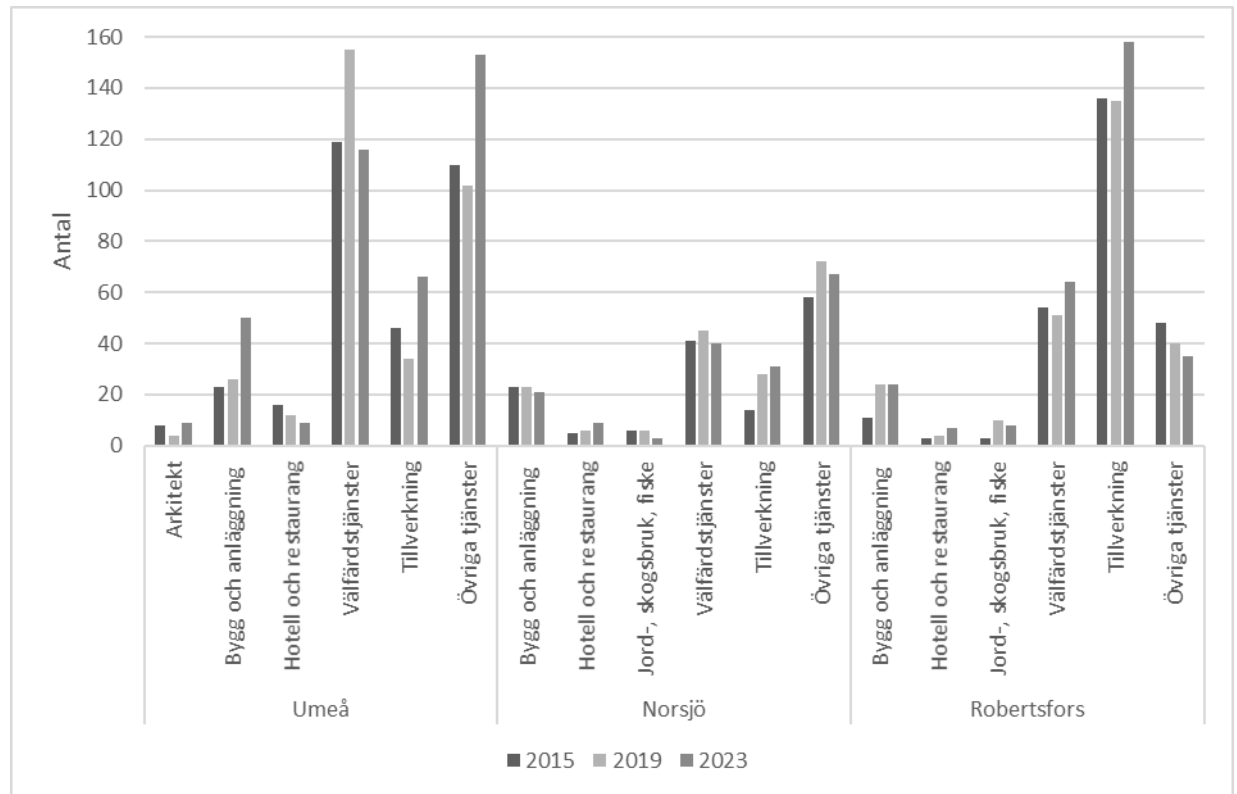

Källa: IFDB, datauttag september 2024

Om vi vänder blicken mot kommuner i Västerbottens län exklusive Skellefteå ser vi i Figur 14 att den största delen av sysselsatta som pendlar in till Skellefteå är bosatta i Umeå, Norsjö eller

Robertsfors. Branschfördelning på dessa pendlare visas i Figur 31. Pendlare från Umeå jobbar i större utsträckning inom välfärdstjänster och övriga tjänster, medan pendlare från Robertsfors är sysselsatta i första hand inom tillverkning.

Figur 31 Antal sysselsatta bosatta i Umeå, Norsjö och Robertsfors, per bransch

Källa: IFDB, datauttag september 2024

Det är viktigt att notera pendlingsavstånden. Vid barmarksförhållanden beräknas pendlingsavstånden mellan Umeå och Skellefteå motsvara en körtid på ungefär en timme och 40 minuter, medan avståndet mellan Skellefteå och Norsjö respektive Robertsfors motsvarar en körtid på ungefär en timme. Alla andra kommuner i Västerbottens län har en ungefärlig körtid på över två timmar enkelväg till Skellefteå (från två timmar från Lycksele och Malå till nästan fyra timmar från Vilhelmina och Dorotea).

Enligt Eliasson (2024) har pendlingsavståndet ökat med cirka 5 procent efter pandemin jämfört med perioden före för personer som har ett yrke som kan utföras på distans. Dock har avståndet mellan bostad och arbetsplats ökat mer bland individer som arbetar i storstadsregioner. I Skellefteå är andelen jobb som potentiellt är möjliga att utföra på distans¹¹ cirka 25,4 procent, jämfört med 61,2 procent i Stockholm och 36,8 procent i riket som helhet. Detta innebär att de sysselsatta som har längre pendlingsavstånd med stor sannolikhet har dubbelboende.

En av de främsta anledningarna till att människor väljer att pendla in till Skellefteå istället för att bosätta sig permanent kan vara den nuvarande bostadssituationen (Regeringskansliet, 2024). Den snabba tillväxten på arbetsmarknaden har ökat efterfrågan på bostäder, vilket har lett till bostadsbrist och stigande bostadspriser. Många kan helt enkelt inte hitta eller ha råd med boende i

¹¹ Avser 2023 och dagbefolkning.

Skellefteå. En annan faktor är att många av de arbetstillfällena som uppstått i Skellefteå är projektbaserade eller tillfälliga, vilket innebär att arbetare inte vill ta steget att flytta permanent för jobb som kanske bara varar i några år. Detta gäller särskilt inom bygg- och anläggningssektorn, där stora projekt som batterifabriken Northvolt och andra infrastruktursatsningar innebär att många arbetstillfällen är av kortare varaktighet.

6. Den nya arbetskraften

Arbetsgivare nyanställer i lika stor utsträckning inrikes födda som utrikes födda

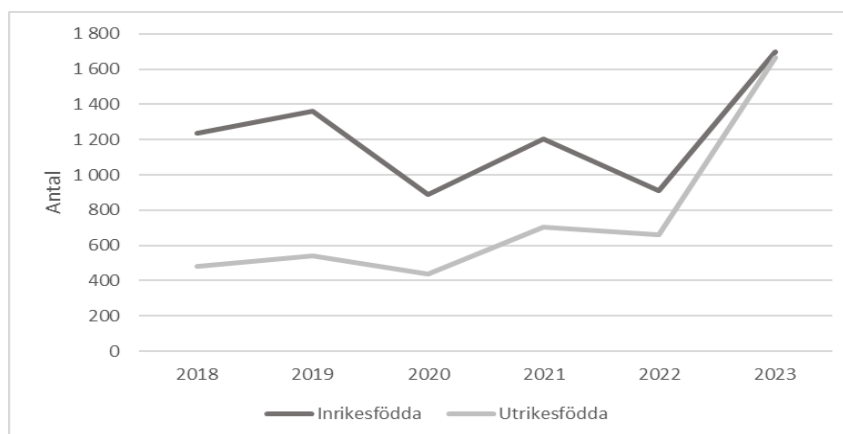
- Hälften av de nyanställda år 2023 var tidigare i annan aktivitet och 17 procent bytte bransch. De allra flesta nyanställda har en förgymnasial eller en gymnasial utbildning.
- Av de totalt 1 300 nyanställda som är utrikes födda var det knappt 360 personer som kom direkt från utlandet. Resterande befann sig redan i Sverige.
- Av de utrikes födda som är både nyanställda och nyinflyttade gick ca 60 procent till industrin för tillverkning av elapparater.
- Majoriteten av de nyanställda bor även i Skellefteå, även om andelen individer som bor på annan ort ökar snabbt.
- Majoriteten av de pendlande nyanställda bor i Stockholm, därefter Västra Götalands län.
- Den pendlande gruppen nyanställda har vanligtvis en förgymnasial eller en gymnasial utbildning.

I det här avsnittet har vi avgränsat och identifierat individer som har nyanställts hos arbetsgivare i Skellefteå. Vi identifierar den nya arbetskraften genom att se om en individ fanns i arbete i kommunen tidigare år eller ej. Då individer har en tendens att röra på sig finns det exempel där personer har flyttat in och ut ett par gånger över åren. Det innebär att en individ med ett arbete i Skellefteå under 2023 räknas som ny arbetskraft om den inte fanns registrerad som arbetande i Skellefteå någon gång tidigare under vår studerade tidsperiod. I fallet med ny arbetskraft väljer vi en kortare tidsperiod (år 2018–2023).

Vi tar avstamp från 2018 då Northvolts uppstartsfas påbörjades för att urskilja trendbrott tydligare. Figur 32 visar att nyanställningen tog ordentlig fart från år 2022. Inrikesfödda dominerar då. Under tidsperiodens senare år blir den skillnaden allt mindre, för att i princip ha jämnats ut från år 2022.

Den generella bilden över regioner som utrikesfödda kommer ifrån håller även för de nyanställda jämfört med den övergripande situationen som noterades i kapitel 4.2. Den största gruppen utrikes födda kommer ifrån Asien och Oceanien, därefter anställs individer från Afrika och slutligen EU exklusive nordn. Förhållandevis få som är födda i andra regioner i världen nyanställs i Skellefteå kommun.

Figur 32 Den nya arbetskraften

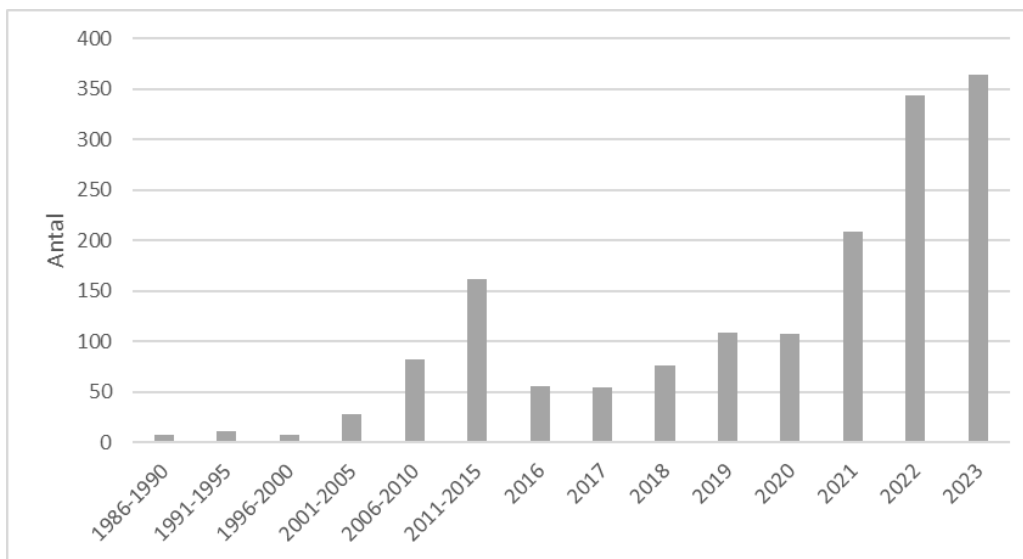

Källa: IFDB, datauttag september 2024

Går vi vidare i statistiken noterar vi att majoriteten, hela 80 procent, av de nyanställda utrikesfödda redan befann sig i Sverige, en andel som har varit relativt stabil över vår tidsperiod (högst andel som befann sig i Sverige var 2018 då nära 90 procent av utrikesfödda redan var bosatta någonstans i Sverige, och lägst andel var 2021 då 72 procent redan befann sig i landet).

Figur 33 redovisar ett exempel på inflyttningsår till Sverige (i 5års intervall mellan 1986–2015 och sedan årsvis) för individer som nyanställdes år 2023. Exempelvis var det 8 personer som nyanställdes under 2023 som redan befann sig i Sverige mellan 1986–1990. Under 2023 flyttade 357 individer in direkt från utlandet till Skellefteå för anställning.

Figur 33 Inflyttningsår nyanställd utrikes född med arbetsår 2023

Källa: IFDB, datauttag november 2024

Överlag, under år 2023, kommer de flesta sysselsatta med utrikes bakgrund från Asien. Men en närmare titt på gruppen som flyttar direkt från ett annat land till en anställning i Skellefteå under 2023 visar att de flesta kommer från EU exklusive Norden, därefter övriga Europa och sedan Asien. Av de som är både nyinflyttade och nyanställda var cirka 60 procent anställda i branschen tillverkning av elapparater.

6.1 Individer i annan aktivitet får jobb

Vi har gjort en särskild djupdykning i de nya anställdas aktiviteter före anställningsåret 2023, med andra ord: vad gjorde dessa individer under 2022?

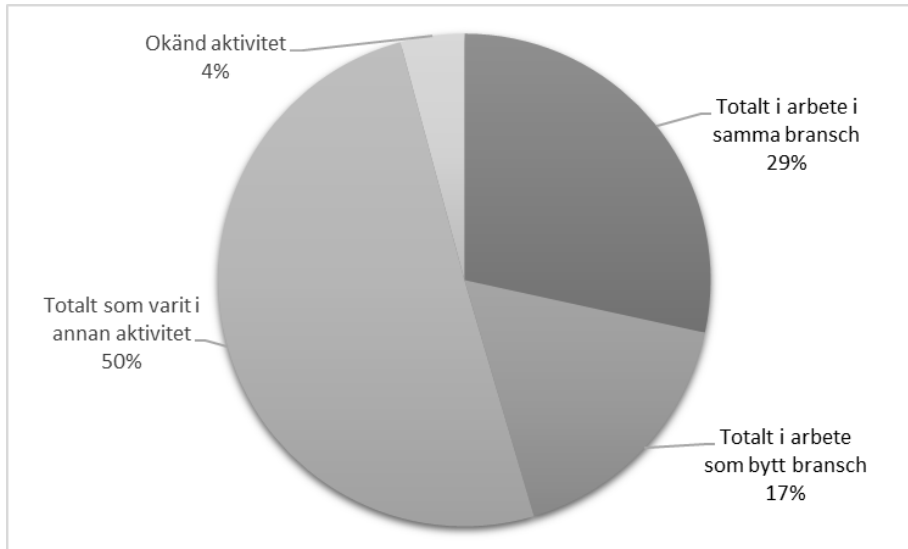
Ungefär hälften av de nyanställda (knappt 1 700 anställda) var tidigare i annan aktivitet, det vill säga de var tillfälligt i arbete, arbetslösa, i utbildning eller i andra former av åtgärder. I den gruppen, var 42 procent svenskfödda. Av de utrikes födda var de största grupperna från Asien (23 procent), EU exklusive Norden och Sverige (14 procent) samt Afrika (12 procent). Det är generellt fler män än kvinnor som ingår i denna grupp.

Åldersmässigt är fördelningen relativt lika i åldersgrupperna 16–20, 21–29 och 30–55 år.

Åldersgruppen 16–20 är störst. Endast ett fåtal anställda, 23 personer, är i åldersgruppen 56–64 år. Utbildningsmässigt är det vanligast med för gymnasial och gymnasial nivå.

Det bör noteras att det är en förhållandevis stor andel av individerna som vi inte har någon kunskap om. Vi vet inte vilken åldersgrupp, eller kön de tillhör, eller vilken typ av utbildning de har. Vårt kunskapsglapp befinner sig i intervallet 25 procent (för ålder och kön) till 55 procent (för utbildningsnivåer).

Figur 34 Sysselsatta 2023 års aktiviteter under 2022, procent

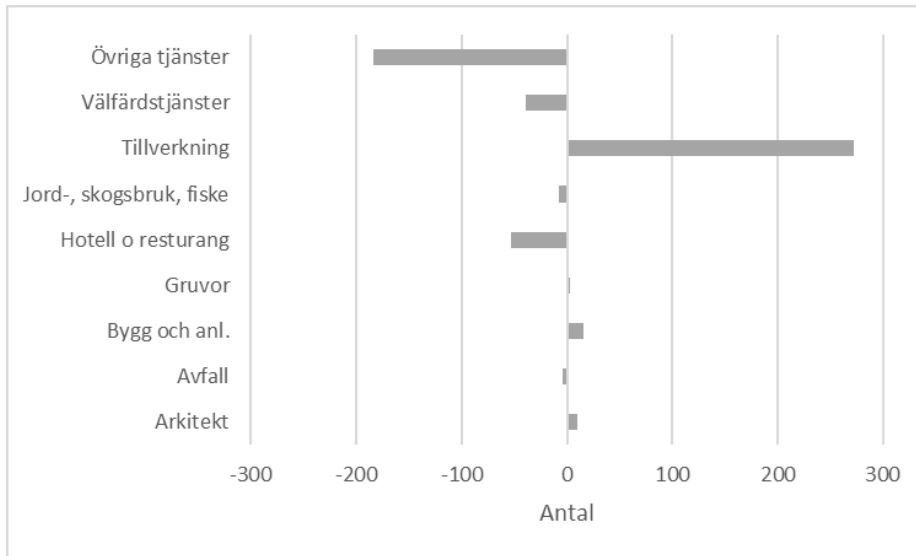
Källa: IFDB, uttag november 2024

Den andra hälften av de nyanställda (som vi har kunskap om) har gått från ett jobb till ett annat. Vissa personer har stannat i sin branschgrupp medan andra har bytt helt.

Figur 35 visar vilka branscher som har förlorat sina anställda och vilka branscher som har utökat sitt antal sysselsatta på bekostnad av en annan. En tydlig bild framträder där övriga tjänster, välfärdstjänster och hotell och restaurang har förlorat individer. Istället har tillverkningsindustrin vuxit markant. Det är särskilt branschen för elapparater som har vuxit kraftigt mellan 2022 och 2023. Det är 300 personer som har flyttat från en annan bransch till tillverkning av elapparater.

Anställda som har gått till tillverkning av elapparater har en förgymnasial eller en gymnasial utbildning. I fallande skala är åldersfördelningen 30–55 år, 21–29 år och 16–20 år. Bara ett fåtal, 14 personer är i åldersgruppen 56–64 år.

Figur 35 Antal personer som har bytt bransch mellan 2022 och 2023

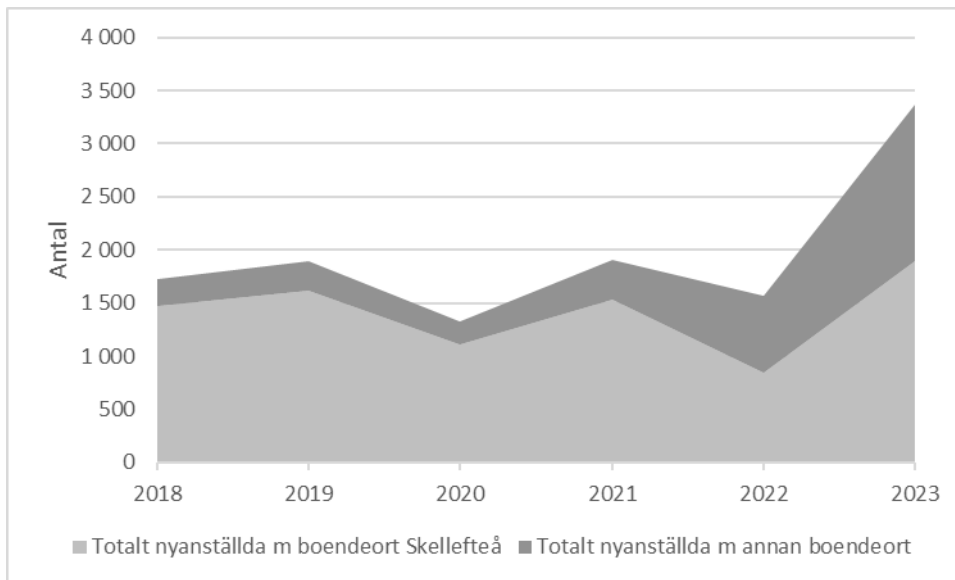

Källa: IFDB, uttag november 2024

6.2 Var bor den nya arbetskraften

De allra flesta nya sysselsatta både bor och arbetar i Skellefteå, även om andelen av de nyanställda som bor på annan ort än i Västerbottens län har ökat mellan åren 2018–2023. Det är alltså samma trend som för den totala sysselsättningen i stort.

Figur 36 Nyanställda med boendeort i Skellefteå kommun och Övriga Sverige

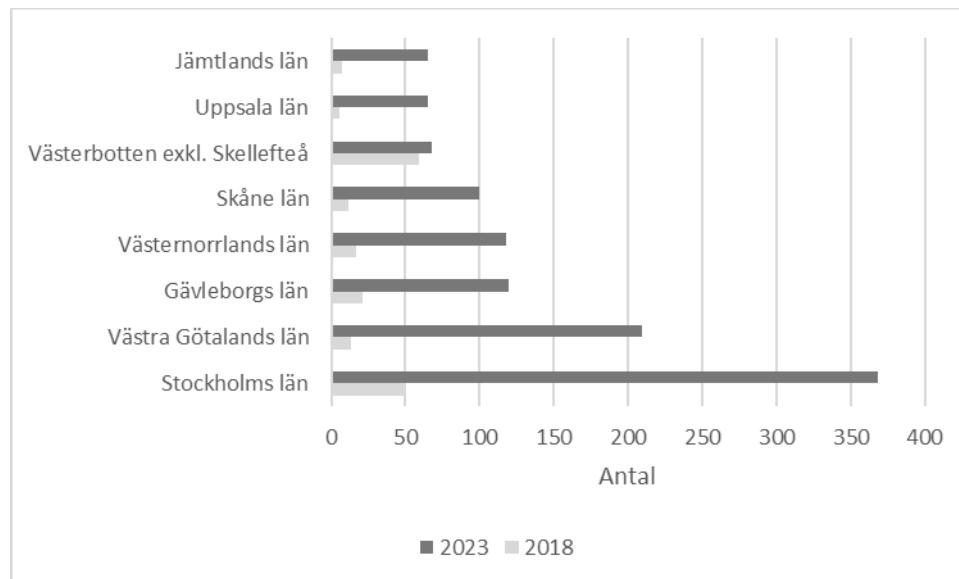

Källa: IFDB, datauttag september 2024

Under 2023 var det drygt 56 procent av de nyanställda som var bosatta i Skellefteå, eller ca 1 900 personer. De övriga, ca 1 500 personer, bor på annan ort. De flesta bor i Stockholms län, Västra Götalands län och i Gävleborgs län. I lägre utsträckning i Västernorrlands län eller Skåne. Ca 70 personer med boendeort i resten av Västerbottens län arbetar i Skellefteå. I Uppsala och Jämtlands län bor totalt cirka 130 personer som arbetar i Skellefteå. Under 2018 var det färre som var

mantalsskrivna på annan ort, men de som pendlade in var främst mantalsskrivna i Västerbottens län (exklusive i Skellefteå), därefter i Stockholms län.

Figur 37 8 största boendeorterna av den nya arbetskraften, år 2018 och år 2023, exklusive Skellefteå kommun.

Källa: IFDB, datauttag september 2024

Under 2023, i Västerbottens län kommer ca 50 nyanställda från de angränsande kommunerna Umeå, Norsjö och Robertsfors. Totalt bidrar övriga Västerbottens län med knappt 70 personer. Under 2018 var det i Västerbottens län knappt 60 personer som nyanställdes, och trenden över tid har varit stabil.

Intressant är att det finns skillnader mellan var män och kvinnor är folkbokförda. Det är främst män, ca 57 procent av totala antalet nya sysselsatta som är bosatta i Skellefteå. Dock såg vi tidigare i rapporten att överlag är det fler män än kvinnor som pendlar, något som bekräftas av andra studier (Eliasson, 2024). De nyanställda indikerar därmed på att det sker en förändring i rekryteringar.

Många yngre personer nyanställs i Skellefteå utan att bli bosatta i kommunen. Åldersmässigt är det för män främst personer i åldersgrupperna 21–29 år och 30–55 år som pendlar in till Skellefteå. Bland kvinnorna är situationen något annorlunda, där är det främst kvinnor i åldern 56–64 och åldrarna 21–29 år som pendlar till Skellefteå.

6.3 Utbildningsnivå i den inpendlande arbetskraften

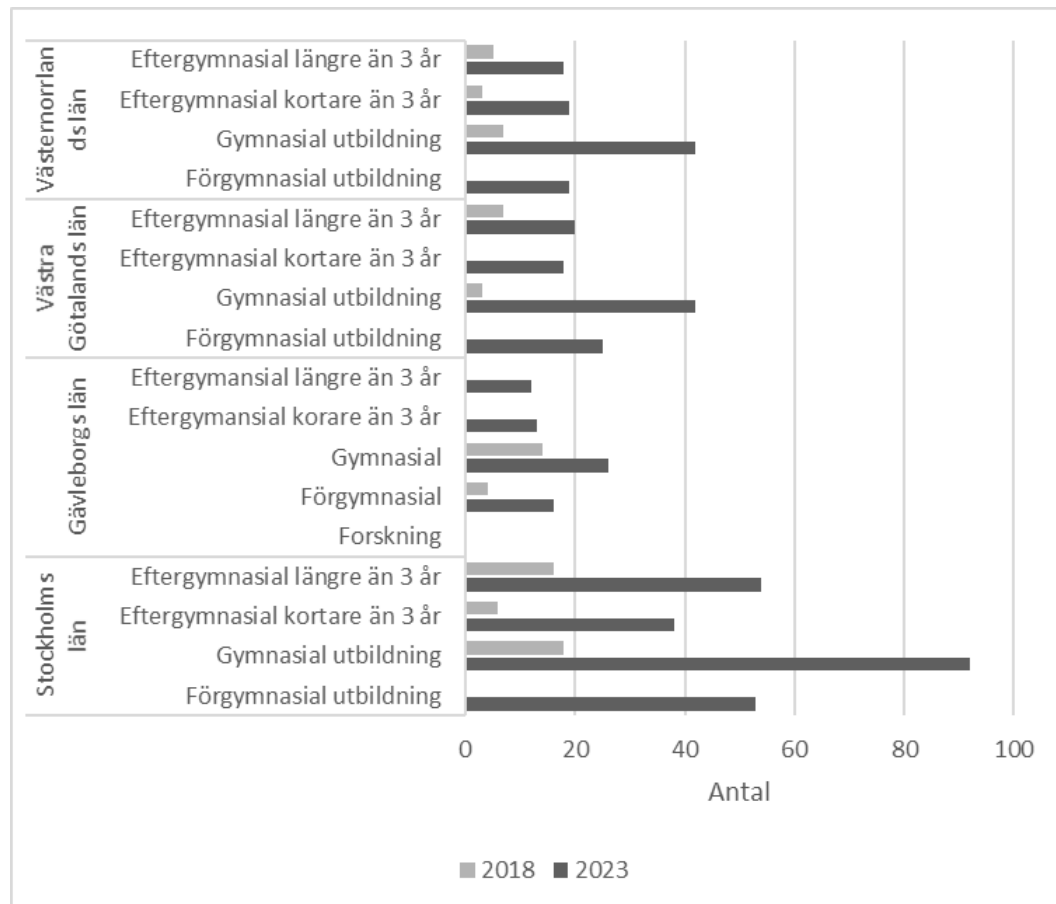
Antalet individer som inte är bosatta i Skellefteå ökar under perioden. Som noterats var cirka 97 procent av de sysselsatta bosatta i Skellefteå under 2015 medan andelen under 2023 sjunkit något till 92 procent.

Vi tittar på de fyra största "utomortslänen" – Stockholms län, Norrbottens län, Västra Götalands län och Gävleborgs län för att undersöka utbildningsnivån hos de nyanställda. Dessa fyra län står för 56 procent av den totala arbetsstyrkan i Skellefteå som inte är bosatta permanent i Skellefteå. Personer som är folkbokförda i Norrbottens län är dock till största delen lågutbildade, därefter följer eftergymnasial utbildning.

Gruppen inpendlare från Stockholm växer snabbast. Bland dessa individer är det vanligast med en eftergymnasial utbildning. Därefter är det personer med gymnasial nivå som bor kvar. Relativt sett är det en stor grupp personer med förgymnasial utbildning som också pendlar.

Ett fåtal personer har forskarutbildning och pendlar in från Stockholm och Västra Götalands län.

Figur 38 Antal nyanställda som bor i annat län än Skellefteå per utbildningsnivå – 4 största "annat län", år 2023

Källa: IFDB, datauttag september 2024

Sammanfattningsvis framgår att en övervägande majoritet av de som pendlar in till arbete i Skellefteå från de fyra största "utomortslänen" har en för- och gymnasial utbildning (315 personer), medan det är färre som har eftergymnasiala utbildningar (192 personer).

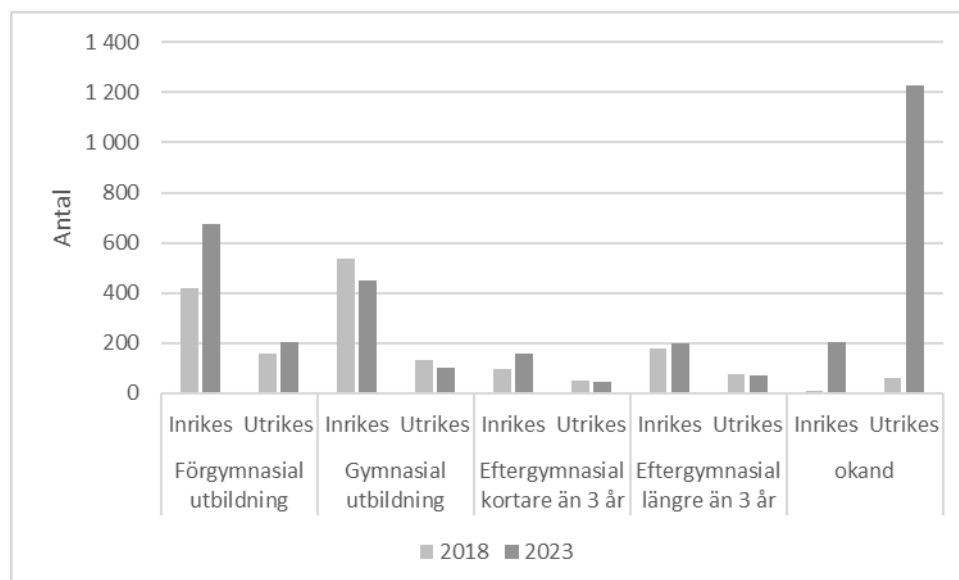
6.4 Utbildningsnivå och inriktning hos den nya arbetskraften

Vad kan vi säga om utbildningsnivån hos nyanställda i Skellefteå fördelat på födelseregion under åren 2018 och 2023?

Om vi jämför de tidigare presenterade Figur 21 och Figur 22 som visar utbildningsnivåer för hela gruppen av sysselsatta i Skellefteå, med Figur 39 nedan, som redovisar utbildningsnivåer för nyanställda i Skellefteå sen 2018, ser vi en ökning av antal sysselsatta med förgymnasial utbildning både bland inrikes- och utrikesfödda och en minskning av antal sysselsatta med gymnasial utbildning.

Antal anställda med eftergymnasial utbildning är ganska lika mellan gruppen "total sysselsatta" och "nyanställda". Den nya arbetskraften som tillkommit i Skellefteå mellan 2018 och 2023 verkar ha en något lägre utbildningsnivå än den totala arbetskraften.

Figur 39 Antal nyanställda per utbildningsnivå och födelseregion, år 2018 och 2023.

Källa: IFDB, datauttag september 2024

Om vi tittar på förändring över tid är det särskilt intressant att notera att utrikesfödda med okänd utbildningsnivå år 2023 sticker ut markant med den högsta stapeln, över 1 200 personer. Det är en stor ökning jämfört med 2018 då den siffran var betydligt lägre. Dessutom ökade antal nyanställda med förgymnasial utbildning betydligt, både för inrikes- och utrikesfödda, från 2018 till 2023, från 578 till 877 nyanställda.

Fördjupar vi oss i gruppen med förgymnasial utbildning hos de nyanställda ser vi att andelen män utgör 52 procent. Ökningen drivs dock under 2023 av att många ungdomar har fått jobb i Skellefteå, de står för ca 76 procent av gruppen. Det är både tjejer och killar i åldrarna 16–20 år. Män och kvinnor i åldrarna 21–55 står för 12 procent av de nyanställda under 2023. Antalet nyanställda män och kvinnor i åldrarna 56–64 med förgymnasial utbildning minskar över perioden 2018–2023 och står för cirka 1 procent av alla nyanställda med förgymnasial nivå.

Ur ett befolkningsperspektiv är åldersfördelningen i Västerbotten för individer med förgymnasial utbildning mer spridd, men i huvudsak (drygt 43 procent) i åldersgruppen 16–24 år. Gruppen vuxna individer med förgymnasial utbildning sjunker mellan åren 2015 och 2023 och det är från åldrarna 45–74 år. En liknande situation återfinns i Norrbottens län, i alla fall gällande spridningen över åldrar. En skillnad är dock att antalet personer med förgymnasial utbildning sjunker i alla åldersgrupper utom de i åldern 35–44 år.

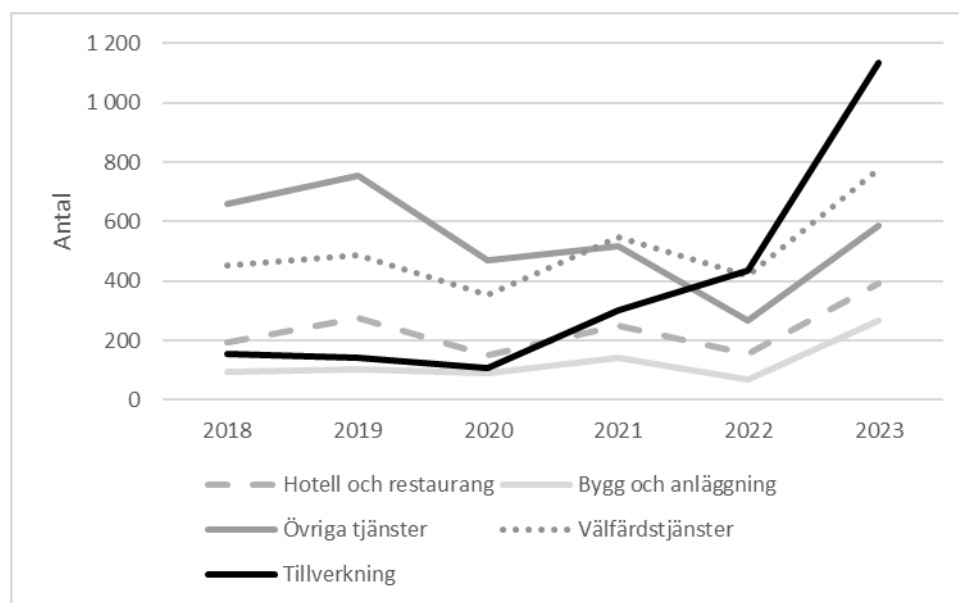
De flesta nyanställda i Skellefteå mellan 2018 och 2023, både inrikes- och utrikesfödda, har utbildningar med allmän inriktning. Detta kan bero på flera faktorer som är kopplade till både arbetsmarknadens behov och individernas utbildningsval. Några möjliga förklaringar kan vara att Skellefteå har under dessa år genomgått en stor förändring, bland annat med tillkomsten av Northvolt och andra nya aktörer, vilket har skapat ett stort behov av arbetskraft. Många av dessa jobb har varit inom sektorer där man kan komma in även med en allmän utbildning och där

arbetsgivaren kan erbjuda intern vidareutbildning eller kompetensutveckling för att möta specifika krav. Dessutom kan personer med allmän utbildning vara mer flexibla och anpassningsbara till olika typer av arbeten. Många arbetsmarknadsprogram och stödåtgärder fokuserar ofta på utbildningar med allmän inriktning för att snabbt öka individens anställningsbarhet. Detta kan skapa en större andel arbetssökande med allmän utbildning.

6.5 Den nya arbetskraften per bransch

Den nya arbetskraften har, i linje med den förändringen i den totala arbetskraften, ökat kraftigt från 2018 till 2023 i branscherna tillverkningsindustrin (där tillverkning av elapparater har särskilt kraftig ökning, med knappt 1000 nyanställd år 2023), bygg och anläggningar och övriga tjänster, som återspeglas i Figur 40.

Figur 40 Den nya arbetskraftens arbetsgivare i Skellefteå per bransch, antal

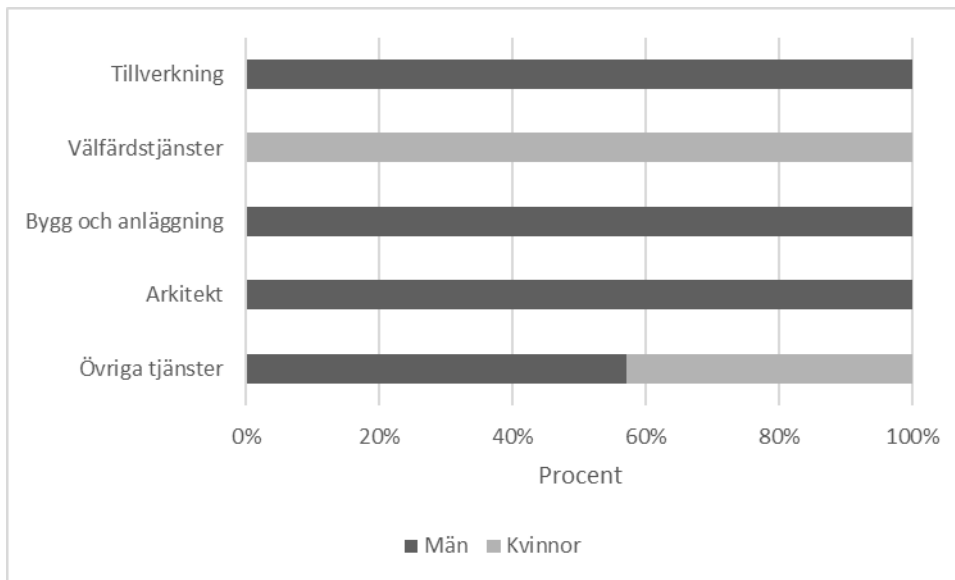
Källa: IFDB, datauttag september 2024

Med en särskild fördjupning kring branschen tillverkning av elapparater ser vi att utrikesfödda står för 85 procent av de nyanställda. Största delen av utrikesfödda nyanställda kommer från Asien, följd av EU (exklusive Norden) och Afrika.

Branschen är också överrepresenterad när det gäller pendlare. År 2018 hade branschen bara ett fåtal som var bosatta utanför Skellefteå kommun. Under 2023 har antalet nyanställda pendlare ökat till ca 450.

Branscherna har olika förutsättningar och möjligheter att rekrytera. Bland annat syns det i statistiken att bara ett fåtal nyanställda har forskarutbildning. Under 2023 rörde det sig om totalt 25 personer. 17 män (10 inrikesfödda och 7 utrikesfödda) anställdes inom tillverkning, bygg och anläggning, övriga tjänster samt arkitektsbranschen. De 8 kvinnorna (4 inrikesfödda och 4 utrikesfödda) med forskarutbildning finns istället i branscherna vårdstjänster och övriga tjänster, vilket bekräftar den generella könsstrukturen på Skellefteås arbetsmarknad. Tyvärr finns ingen statistik över vilka yrken de har under 2023.

Figur 41 Andel nyanställda kvinnor och män med forskarutbildning per bransch, år 2023

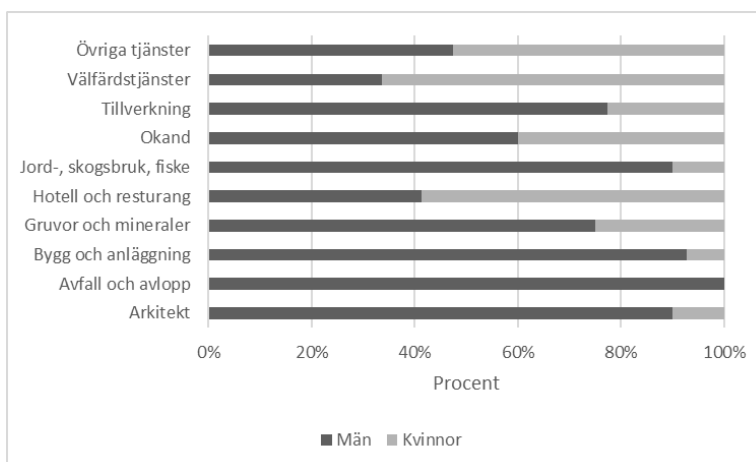
Källa: IFDB, datauttag september 2024

Den lågutbildade nya arbetskraften under 2023 finns i största utsträckning inom branscherna vårdstjänster, övriga tjänster, hotell och restaurang samt tillverkning. Intressant att notera är i det närmaste 60 procent av de nyanställda med en gymnasial utbildning är i åldern 16–20 år.

Drygt 40 procent av utrikesfödda lågutbildade nyanställda 2023 anställs inom vårdstjänster och knappt 40 procent av inrikesfödda lågutbildade nyanställda anställs inom övriga tjänster.

Figur 42 bekräftar den generella könsfördelningen på arbetsmarknaden med högre andel kvinnor inom vårdstjänster, hotell och restaurang samt övriga tjänster och män inom tillverkning och byggbranscher.

Figur 42 Andel nyanställda kvinnor och män med gymnasial utbildning per bransch, år 2023

Källa: IFDB, datauttag september 2024

6.6 Vilken yrkesinriktning har den nya arbetskraften?

I Skellefteå har nya yrkesgrupper vuxit fram efter Northvolts etablering. I yrkesregistret fångar vi delar av individernas yrkesinriktningar. Yrkesregistret är dock bara uppdaterat fram till år 2021 så

vi fångar inte den stora ökningen under 2022 och 2023. De mest vanligt förekommande yrken var, fram till år 2021, de med krav på fördjupad högskolekompetens. Men även service-, omsorgs- och försäljningsyrken är högt rankade hos den nya arbetskraften fram till 2021.

Under senare år har yrken som civilingenjörer ökat, liksom tekniker, drifttekniker och processövervakare, särskilt inom branschen för tillverkning av elapparatur.

Antalet forskare som nyanställs hamnar dock inom den offentliga sektorn med yrkesinriktningar som civilingenjör, läkare, universitets-och/eller högskolelärare samt organisationsutvecklare, HR eller utredare.

7. Reflektioner

Skellefteå är en tillväxtmarknad där såväl befolkning, som sysselsättning och näringsliv växer. Under de senare åren har strukturella förändringar börjat visat sig på arbetsmarknaden.

Bland annat har den generella statistiken över sysselsatta börjat förändras. De nyanställda är yngre, representerar en bredd av kulturer och bosätter sig i allt större utsträckning utanför Skellefteå kommun.

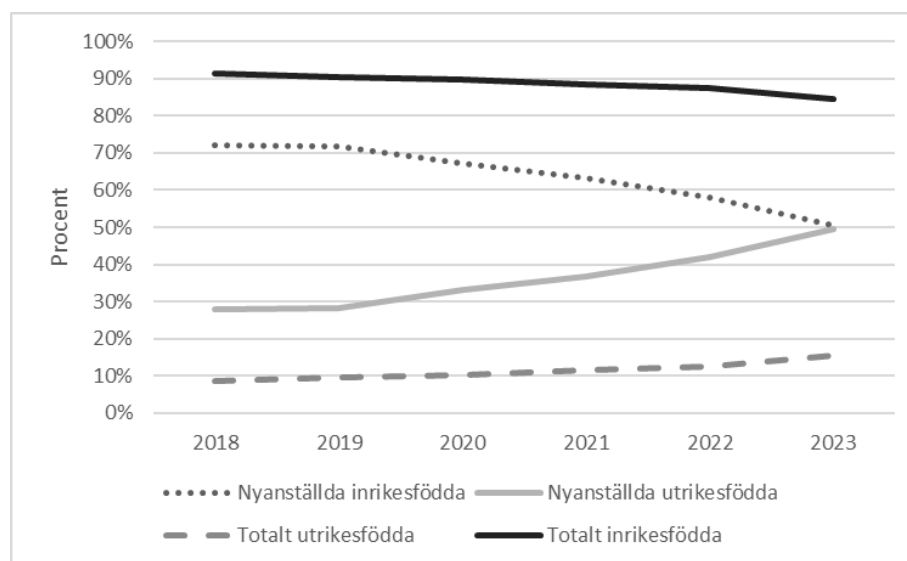
Likaså förändras näringslivet i Skellefteå. Den generella arbetsgivaren finns inom välfärdstjänsterna och övriga tjänster. Och även om dessa branschgrupper anställer en stor andel av de nya arbetstagarna är det tillverkningsindustrin (främst tillverkning av elapparater) och hotell och restaurang som är de största arbetsgivarna och som rekryterar flest.

Resultaten i rapporten leder till ett flertal tankar. Bland annat resultat som visar den skeva utbildningsinriktningen mellan män och kvinnor. Här behöver jämställda utbildningsval främjas. För att kunna stå till förfogande för en transformativ arbetsmarknad är det viktigt att hela befolkningen är tillgänglig. Statistiken bekräftar könsstereotypa grupper på arbetsmarknaden. Det handlar även om att dra lärdom av både rekrytering av den ökade mångkulturella arbetsstyrkan och att integrera individer på arbetsmarknaden. Detta kan med fördel ske i en fortsatt samverkan mellan Skellefteå kommun och näringslivet. I kommande rapport inom projektet "Arbetskrafts- och kompetensförsörjning i nyindustrialiseringens tid" kommer Tillväxtanalys att publicera en analys av de regionala högskolornas roll för kompetensförsörjningen i Norrbotten och Västerbotten kopplat till de stora företagsinvesteringarna.

7.1 De anställdas bakgrund förändras med nyanställningar

Den generella bilden är att majoriteten av de sysselsatta i Skellefteå är inrikesfödda. Under 2023 var över 80 procent inrikesfödda. Men konkurrensen på arbetsmarknaden har lett till att inflödet av ny arbetskraft går mot en betydligt jämnare fördelning mellan inrikes- och utrikesfödda. För år 2023 är andelarna i princip lika stora. Arbetsgivarna börjar jämna ut anställningsbehoven.

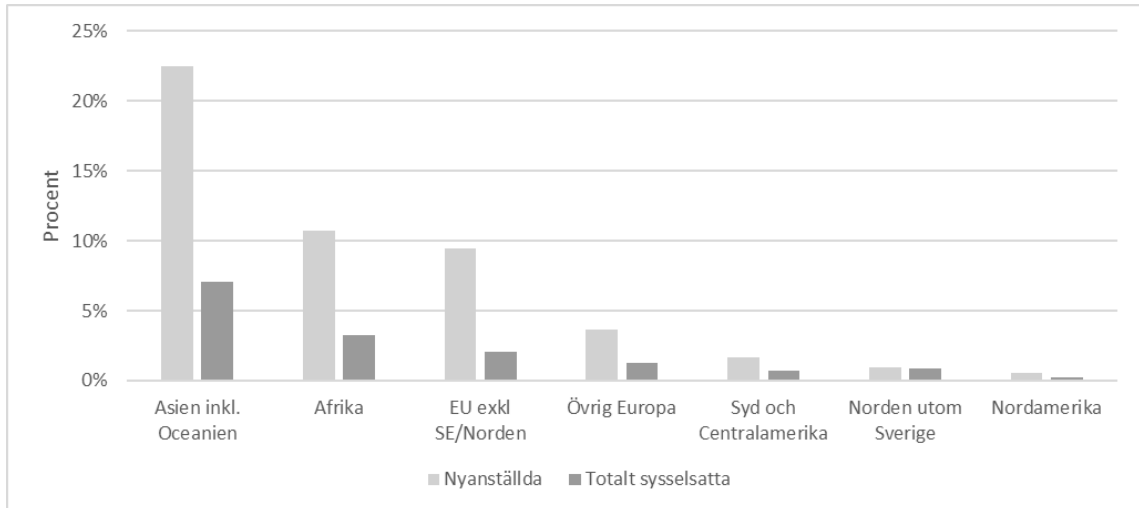
Figur 43 Totalt sysselsatta jämfört de nyanställda

Källa: IFDB, datauttag september 2024

Vi ser även att andelen sysselsatta med asiatisk och afrikansk härkomst ökar genom nyanställningar. Även andelen anställda från övriga EU och Europa ökar i och med nyanställningar; två grupper som inte är särskilt vanligt förekommande på total nivå.

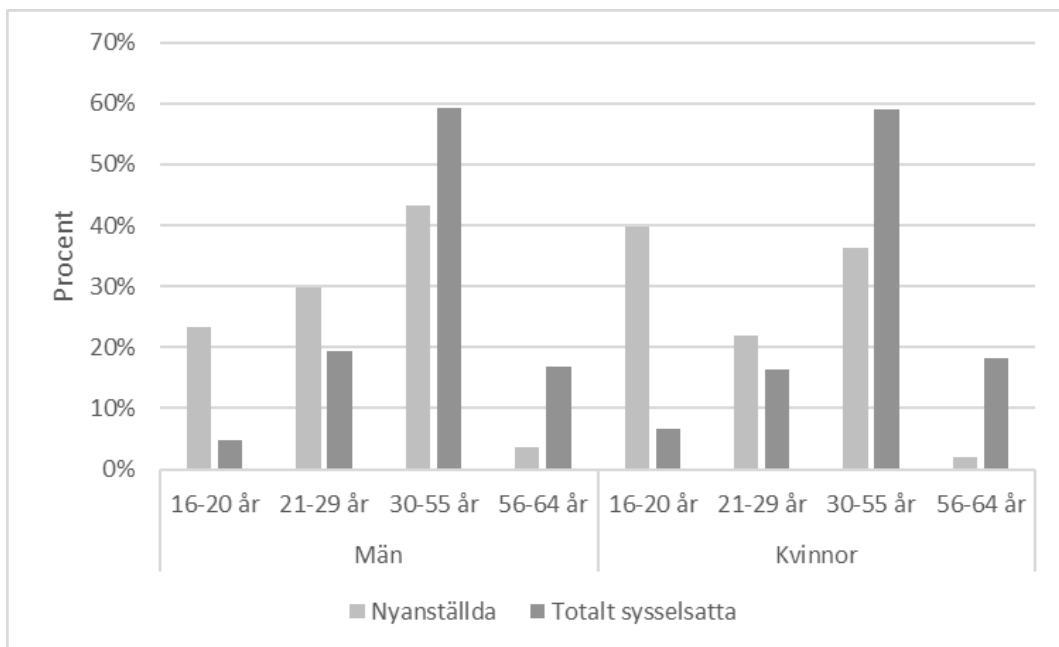
Figur 44 Andel utrikesfödda per region, total sysselsatta jämfört nyanställda, år 2023

Källa: IFDB, datauttag september 2024

Den totala arbetsstyrkan i Skellefteå är generellt (antalsmässigt) mellan 30 och 55 år för både kvinnor och män. Men de nyanställda förändrar delvis landskapet, nyanställda män är generellt också inom åldersspannet 30–55 år medan kvinnor har en större åldersvariation.

Figur 45 Totala sysselsattas ålder jämfört nyanställdas, år 2023

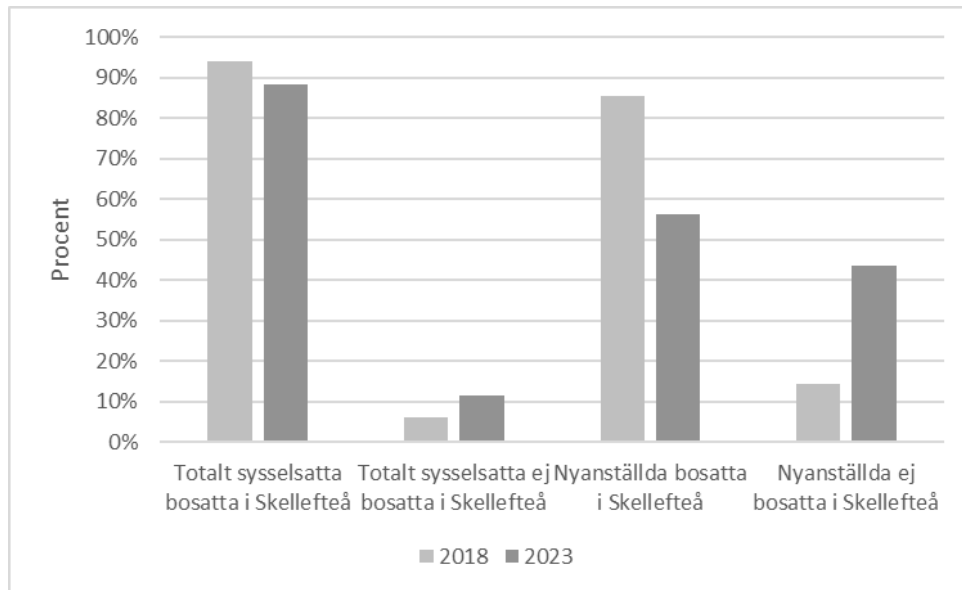

Källa: IFDB, datauttag september 2024

7.2 Nyanställdas boendeorter förändras

Den generella bilden är att majoriteten av de sysselsatta i Skellefteå också är folkbokförda i kommunen. Som noterades ovan bor det cirka 32 800 personer i Skellefteå som också är sysselsatta där. Cirka 4 270 personer är mantalsskrivna på annan ort. Av de nyanställda är cirka 1 900 skrivna i Skellefteå och strax under 1 500 personer är skrivna på annan ort. Figur 46 visar att det över tid ses en liten förändring då andelen bosatta i Skellefteå sjunker kraftigare bland de nyanställda än de sysselsatta överlag

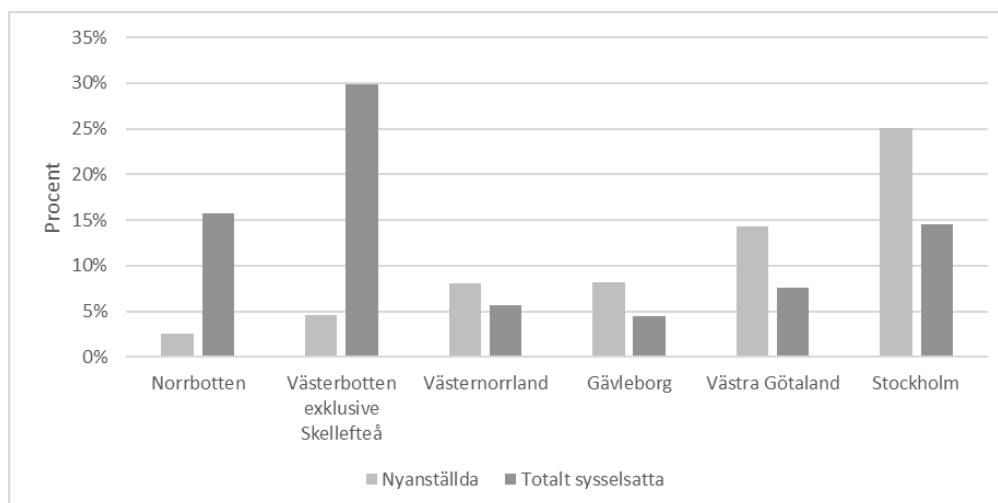
Figur 46 Bosättningsort för den totala arbetskraften jämfört nyanställdas bosättningsort

Källa: IFDB, datauttag september 2024

Majoriteten av de sysselsatta som inte bor i Skellefteå är folkbokförda i Västerbottens län och därefter i Norrbottens län, vilket under 2023 rörde sig om strax under 1 280 personer. De nyanställda kommer dock från nya regioner i Sverige, där Stockholm, Västra Götaland och Gävleborgs län dominerar.

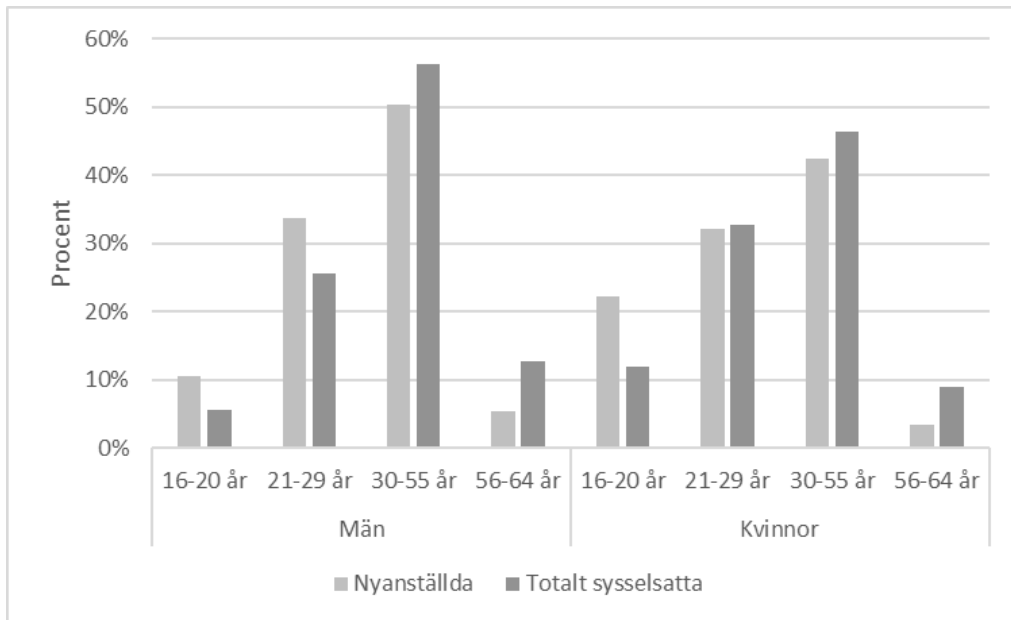
Figur 47 Bostadsorten utanför Skellefteå för den totala arbetskraften jämfört de nyanställda, år 2023

Källa: IFDB, datauttag september 2024

En jämförelse angående åldersgrupperna av anställda som bor utanför Skellefteå kommun visar att de nyanställda som bor på annan ort till största delen är yngre män i åldrarna 16–29 år. Kvinnor som nyanställs och pendlar in är vanligtvis i åldrarna 16–20 år. Om vi tittar på de sysselsatta totalt är det dock något vanligare att personer i åldrarna 30–64 bor utanför Skellefteå, både bland kvinnor och män.

Figur 48 Åldersstruktur för den totala arbetskraften som bor utanför Skellefteå kommun jämfört nyanställda, år 2023

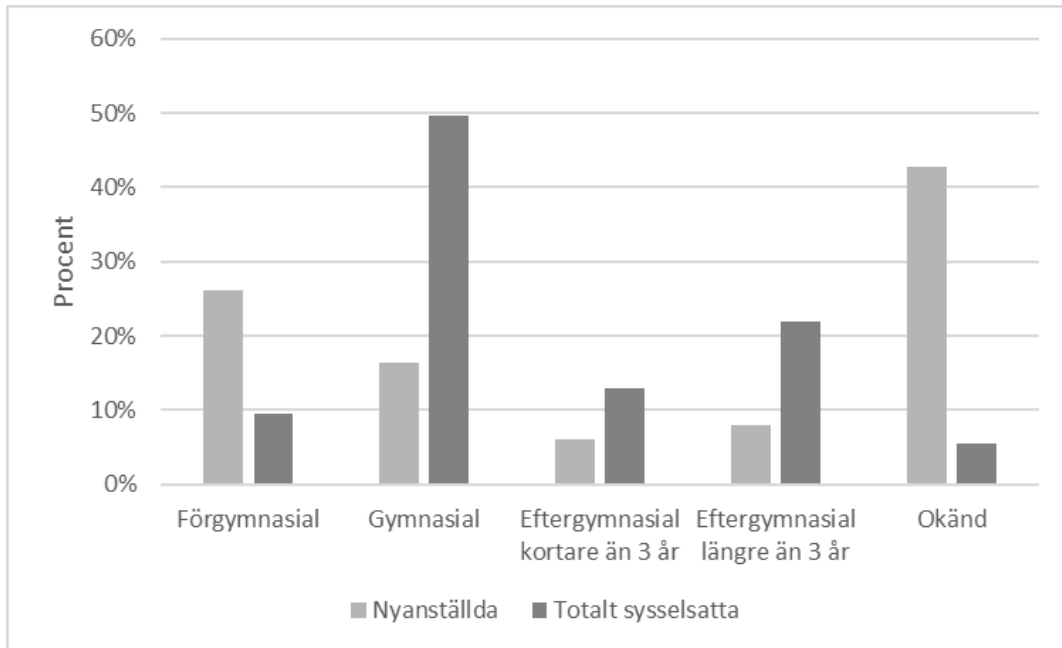
Källa: IFDB, datauttag september 2024

7.3 Ett stort mörkertal kopplat till nyanställdas utbildningsnivåer

Via yrkesregistret kan vi följa de utrikesfödda nyanställda fram till år 2021. Där kan vi se att de yrken de har till stor del kräver högskolekompetens men att det finns ett stort mörkertal gällande deras utbildningsnivå. Det här rör knappt hälften av alla nyanställda där den största delen är utrikesfödda individer.

I mer uppdaterad statistik på branschnivå ser vi att 51 procent av de utrikesfödda anställs av tillverkningsindustrin (tillverkning av elapparater som främsta arbetsgivare). I fallande skala anställs sedan dessa individer inom välfärdstjänster (där utbildningsväsendet är en källa till anställning), övriga tjänster samt hotell och restaurang.

Figur 49 Utbildningsnivå för den totala arbetskraften jämfört nyanställda, år 2023

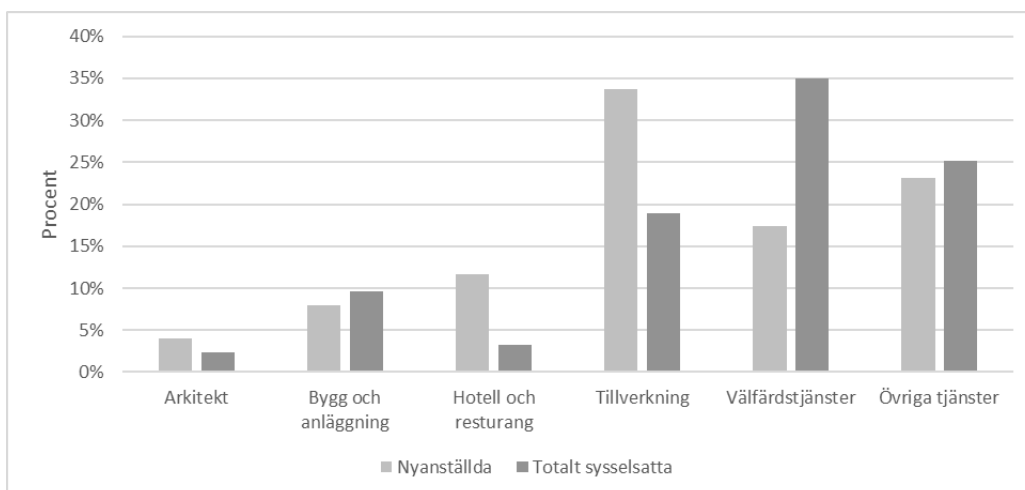

Källa: IFDB, datauttag september 2024

7.4 Nyanställda går till tillverkning, och hotell och restaurang

De största arbetsgivarnas branschtillhörighet är främst inom välfärdstjänster och övriga tjänster. Men de nyanställda dras i första hand till tillverkningsindustrin och sedan till övriga tjänster. Men även hotell- och restaurangbranschen anställer en stor del av de nya arbetstagarna.

Figur 50 Arbetsgivare för sysselsatta jämfört med nyanställda, år 2023

Källa: IFDB, datauttag september 2024

Referenser

- Adje, E. K., Eriksson R., Hane-Weijman, M. 2019. *Kompetensförsörjning i Skellefteå. Studie av yrkesstruktur och flyttmönster*. CERUM Rapport Nr 54/2019.
- Baez Ullberg, S., Körling G. 2021. *Megaprojekt: Kritiska perspektiv på storskalig infrastruktur*. Svensk Sällskapet för Antropologi och Geografi. Ymer 2021. Årgång 141
- Blombäck, W., Eriksson, R., Lundberg, J. 2024. *Skellefteå under strukturomvandling. En studie av yrkesstruktur och flyttmönster under etableringsfasen av Northvolt*. CERUM Rapport Nr 79/2024.
- Eliasson, K. 2024. *Working from home, commuting distances, and regional labour market expansion after the pandemic*. Tillväxtanalys. WP 2024:04.
- Eriksson, M., Lundgren, A. S., Liliequist, E. 2024. Logics of competition: the forming of opinion in the bid for a green mega investment. *Geografiska Annaler: Series B, Human Geography*, 1–17.
- Eriksson, R., Hane-Weijman, E., Henning, M. 2020. *Nedläggningars och stora neddragningars effekter på branscher och yrkesroller: en analys utifrån geografi och kön*. Tillväxtanalys PM 2020:05.
- Fischer, P. A., Malmberg, G. 2001. *Settled people don't move: on life course and (Im-) Mobility in Sweden*. *International Journal of Population Geography*. Vol 7, s. 357–371.
- Flyvbjerg, B., Bruzelius, N. Rothengatter, W. 2003. *Megaprojects and risk: An anatomy of ambition*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Furåker, B. 2004. *Mellan rörlighet och stabilitet. Om anställda och arbetsplatser i ett dynamiskt arbetsliv, I: FAS, Ett rörligt arbetsliv*. Stockholm: Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap.
- Graftström, J. 2024. *Flyttar svenskar till jobb?* Ekonomisk debatt. N.2 2024, årgång 52.
- Hausmann, R., Neffke, F.M.H. 2019. *The workforce of pioneer plants: The role of worker mobility in the diffusion of industries*. *Research Policy*. Volume 48, Issue 3, April 2019, Pages 628-648.
- Hedberg, C. 2005. *Geografiska perspektiv på arbetsmarknadsrörlighet*. Uppsala universitet Centre for Research on Innovation and Industrial Dynamics 2005:1
- Ilyés, V., Boza, I., Lőrincz, L., Eriksson, R. H. 2023. *How to enter high-opportunity places? The role of social contacts for residential mobility*. *Journal of Economic Geography*, 23(2), 371-395.
- Lundholm, E. 2007. *Are movers still the same? Characteristics of interregional migrants in Sweden 1970–2001*. *Tijdschrift voor economische en sociale geografie*, 98(3), 336-348.
- Miller, R., Lessard, R. D. 2008. *Evolving strategy: risk management and the shaping of mega-projects*. I Priemus, H., Flyvbjerg, B., Van Wee, B. (red.) *Decision-Making on Mega Projects: Cost-Benefit Analysis, Planning and Innovation*. Cheltenham: Edward Elgar. ss. 145–172.
- Morris P. W. G. & Pinto, J. K. (red.). 2004. *The Wiley Guide to Managing Projects*. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons.
- Rauhut, D., Falkenhall, B. 2005. *Arbetsrätt., rörlighet och tillväxt*. A2005:016. Östersund. ITPS.
- Regeringskansliet. 2024. *Delrapport från utredare med uppdrag att främja koordinering av insatser för hållbart samhällsbyggande i Norrbottens och Västerbottens län*. Fi 2022:A.

SCB. 2023. *Sveriges ekonomi. Statistiskt perspektiv*. Nummer 12 2023. Artikel Starkast sysselsättningsutveckling i norr. https://www.scb.se/hitta-statistik/temaomraden/sveriges-ekonomi/fordjupningsartiklar/Sveriges_ekonomi/Starkast-sysselsattningsutveckling-i-norr/ (2024-09-18).

SOU 2015:101. *Demografins regionala utmaningar*. Bilaga 7 till Långtidsutredningen 2015.

Sveriges Kommuner och Landsting. 2015. *Urbanisering. Utmaningar för kommuner med växande och minskande befolkning*.

Sveriges Kommuner och Regioner. 2020. *Att hantera komplexa samhällsutmaningar. Organisera, styra och leda i samverkan*.

Sveriges Kommuner och Regioner. 2023. *Vem ska stå för risken? Om omvandlingen till grön industri i Sverige*.

Tillväxtanalys. 2022. *När en dörr stängs öppnas ett fönster. En rapport om omställningsprocesser vid större företagsnedläggningar*. Tillväxtanalys Rapport 2022:13

Tillväxtanalys. 2024. *Ny kraft i Norr. Grön omställning och norra Sveriges arbetskraftsbehov fram till 2035*. Rapport 2024:12.

Trafikverket. 2024. *Trafikverkets webbplats för Norrbottniabanan*.
<https://www.trafikverket.se/norrbotniabanan>

WSP. 2023. *Hållbarhet och livskraftiga landsbygder – Samband målkonflikter och synergier*. Rapport beställd av Tillväxtverket

Tillväxtanalys
Studentplan 3, 831 40 Östersund
Telefon: 010-447 44 00
E-post: info@tillvaxtanalys.se
Webb: www.tillvaxtanalys.se